11191

LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet
Bibliogr Tarnybos

LITH.BIBL.SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL.61832

DARBININKAS

L NR. 69. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 19, 1965 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Seržantas dėl jų nieko nepasakė, tik nusispjovė

Maskvoje sako: amerikiečiai gėdijasi dėl Amerikos, Amerikoje sako: Amerikai gėda dėl savo kvailų vaikų ir suvedžiotojų

Prezidentai Eisenhoweris ir Johnsonas, abiejų partijų vadai Kongrese reiškė susirūpinimą dėl demonstracijų, kurios buvo surengtos prieš Amerikos Vietnamo politiką visoje Amerikoje spalio 16-17. Demonstrantai reikalavo baigti Vietnamo karą, pasitraukti iš Vietnamo, nestoti į kariuomenę. Demonstracijų buvo apie 60 Amerikos miestų. Stipriausios New Yorke ir Berkeley. Kita demonstracijų banga numatoma lapkričio 6, 13.

Kas rengė?

Daugiausia studentai, vaidindami bitnikus. Veikė centralizuotai. Koordinacinis centras buvo sudarytas rugpiūčio mėn. Madison, Wisconsine. Tarp grupių, kurios aktyviai dalyvavo ar rėmė, minimos "Students for Democratic Society", grupės, kovojusios dėl "pilietinių teisių", New Yorke reiškėsi bendradarbiai laikraščio, kuris vadinasi "The Catholic Worker".

Vyr. valstybės gynėjas Katzenbachas pareiškė, kad į sąjūdį yra insifiltravę komunistai. Senato vidaus saugumo komitetas dar prieš demonstracijas paskelbė pranešimą su aiškiais įspėjimais, kad sąjūdžio iniciatyvą yra perėmę komunistai. Komunistų iniciatyvą patvirtina dar ir faktas, kad demonstracijos buvo surengtos ne tik Amerikoje, bet ir Anglijoje, Švedijoje, Kanadoje su tokiais pat reikalavimais ir metodais. Dar labiau pabrėžė komunistinį šaltinį sveikinimai, kuriuos paskelbė demonstrantam Kinijos, šiaurės Vietnamo komunistai.

Tarp komunistų ir studentų tarpininkų rolę atliko kai kurie Amerikos profesoriai, kritikuodami vyriausybę ir pateisindami vyriausybės politikos sabotažą.

Kiek tai Amerikos balsas?

Spauda pastebėjo, kad tai tėra mažumos balsas. Tai nėra pirmiausia balsas tų, kurie kovoja Vietname. Asso. Press iš Saigono aprašė karių nuotaikas, kai jie išgirdo apie demonstrantų reikalavimus. Vienas seržantas Vietnamo džiunglėse nieko nepasakė, tik nusispjovė. Kitas tarė: "Manau, demonstrantai kvaili; nemanau, kad jie žino, apie ką jie kalba. Kitas vėl: "Manau, tai neinformuotų ar suklaidintų vaikų darbas".

Kada Rutgers universiteto studentas Allan Marain kovojančius Vietname išvadino "idiotais", tai Mrs. Landy, kurios sūnus yra Vietname pasienio karininkas, paklausė: "Ar tamsta mano sūnų vadini idiotu?" Tas atsakė: "Taip". Moteris kirto jam per veidą. Tas atsakė tuo pat visa kumštim . .

Demonstrantus kai kur pikėtavo kiti studentai. Iš kai kurių universitetų pranešta apie studentų masines savo kraujo pasiūlas kariam Vietname. Padidėjo savanorių skaičius kariuomenei. Tokis atsakymas tų kurie nesolidarizuoja su ana demonstrantų veikla.

Ar tai išdavimas?

FBI pareigūnas suėmė David Miller, kuris demonstracijoje viešai sudegino kariuomenės šaukimo lapelį. Jis numatomas atiduoti teismui, nes tai demonstratyvus pasikesinimas, kurį šiemet priimtas įstatymas vertina kaip valstybės išdavima. James Reston (Times) ir kiti atkreipė dėmesį, kad šie "pacifistai" pasitarnavo savo demonstracijom ne taikai, bet karui, nes jie sustiprino Maskvoje, Pekinge ir Hanoi mintį, jog amerikiečių tauta "gėdijasi" dėl savo vyriausybės politikos Vietname; sustiprino šiaurės komunistus, kad jie kariautų ir toliau, nesileisdami į derybas, kurias siūlo Amerika.

SEN. KARL E. MUNDT

PAMALDOSE už kenčiančią Bažnyčią spalio 10 Maspetho lietuvių bažnyčioje. Nuotrauka V. Maželio.

AZIJOJE: Amerika sudaužė sovietinę raketų bazę

Vietname kovos tebeina su didėjančiais nuostoliais abiejose pusėse. Nauja Amerikos taktikoje tai, kad spalio 16 bombonešiai sudaužė sovietinę raketų bazę š. Vietname.

Amerikoje sudužo viltys dėl paliaubų Vietname. Š. Vietnamo komunistai paliaubų siūlymus atmetė.

Vietname iki spalio 14 amerikiečių žuvo 831, sužeistų — 4,259, nelaisvėje 31. Lėktuvų neteko per 100.

DE GAULLE: skilimą gilina?

"Prancūzijos tarptautinių politikos studijų centras" paskelbė projektus, kurie pakeistų Nato organizaciją. Vienas projektas numato sąjungą, kurioje dalyvautų tos pačios valstybės kaip ir Nato, bet būtų palaidesni ryšiai; kiekvienam nariui paliekama veikimo laisvė. Antras projektas numato europinę sąjungą — su Vokietija, bet be Amerikos; šioje sąjungoje Vokietija būtų palikta be atominės jėgos, bet būtų iškilminga garantuota, kad Vokietija gins Prancūzijos atominiai ginklai.

Projektas aiškiai kelia Prancūzijos pirmavimą, o išjungia Ameriką. Taip pat jis pataikauja Sovietų reikalavimam, kad Vokietija būtų palikta be atomų. Nėra abejonės, kad projektai paskelbti su prezidento de Gaulle pritarimu. Tai turi būti Prancūzijos politinis ginklas prieš Ameriką.

Indonezijoje tebeina sąjūdis prieš komunistus. Sudeginta partijos būstinė, sudegintas komunistų vadovautas universitetas. Kom. Kinija pareiškė Indonezijai protestą, kad kariai buvo įsibrovę į kom. Kinijos atstovybę. Sukarno komunistų partija nori išgelbėti tokiu būdu, kad vietoj dabartinės partijos jis steigsiąs savą komunistų partiją, nepriklausomą nuo Pekingo ar Maskvos.

— **Indonezijos akcija** prieš komunistus rado atgarsio Egipte — pašalintas vieno iš svarbiausių dienraščių redaktorius, kuris buvo palankus Maskvai.

— **Pakistanas** pasiūlė, kad Kašmiro klausimą spręstų keturi: Amerika, Anglija, Prancūzija ir Sovietai.

Pakistano ir Indijos tarpe nuolat eina nauji susirėmimai. Pakistano prezidentas rengiasi atvykti į Ameriką.

Kom. Kinija ėmė rodyti norą geruoju tartis su Indija. Tarpininku numatyta Rumunija.

— **Egipte Nasseris** pradėjo antrą valymą kariuomenėje. Pirma banga buvo prieš mėnesį. Matyt, nebesijaučia tvirtas.

— **Pentagonas** paskelbė atsisakęs nuo plano organizuoti Nato atominį laivyną, prieš kurį taip kovoja Maskva. Kitą dieną pranešimas buvo paneigtas.

— **Kongr. F.B. Morse** kėlė Peace Corps direktoriui protestą, kad korpo nariai Afganistane talkina Sovietų Sąjungos propagandai.

SENATORIUS KARL E. MUNDT — vienas iš kalbėtojų lapkričio 13

Senatorius Karl E. Mundt pranešė Komitetui Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti, kad jis pritaria pabaltiečių siekimam ir sutinkas būti kalbėtoju Madison Square Garden manifestacijoje.

Gimęs ir išėjęs mokslus Pietų Dakotos valstybėje, Mundt įsigijo magistro laipsnį Columbijos universitete New Yorke. Priklauso prie daug mokslinių draugijų: Delta Sigma Rho, Pi Kappa Delta, Tau Kappa Alpha ir t.t. Mundt gavęs garbės daktarato laipsnius iš Rider, Trentono koletijų, St. Johns universiteto (Jamaicoje) ir iš Huron kolegijos.

Mundt kurį laiką dėstė ekonomiką, psichologiją ir socialogiją Madison Wisconsin kolegijoje.

Per 25 metus Mundt savo kalbom reiškėsi visose Jungtinėse Valstybėse, taip pat Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, vakarų Europoje, Turkijoje, Egipte ir Irake. Plunksna bendradarbiavo Reader's Digest, American Legion, Colliers, U. S. News and World Report, Christian Advocate, Vital Speeches, Catholic Educator, Yale Political, Kiwanis Magazine ir kituose žurnaluose.

1938 m. Mundt buvo išrinktas į kongresininkus. Jisai atstovavo respublikonam Atstovų rūmuose dešimt metų. 1948 m. jis buvo išrinktas atstovauti Pietų Dakotai Senate. Mundt buvo du kart perrinktas. Kongrese jis domėjosi ir protegavo sekančius dalykus: tarptautines švietimo ir kultūros organizacijas, paruošdamas projektą San Francisco Chartai (H. Res. 215, The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations). Jis paruošė ir rėmė Amerikos Balso steigimo įstatymą 1948 metais. Senatorius Mundt, būdamas Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos nariu, aplankė 20 Afrikos, Azijos ir Europos valstybių. Jis aplankė ir Rusiją; jo pakomisis buvo pirmoji tokia grupė po 1939 m. kuri savo lėktuvu buvo įleista Rusijon. Jo pakomisis oficialiai pasireiškė prieš JAV "pataikavimo rusams politiką." Mundt buvo Senato delegacijos dalyvis NATO tarptautinėje parlamentarų konferencijoje 1961 m. ir 1962 metais.

Senatorius Mundt yra 'Pažink Ameriką savaitės' pradininkas. Jis taipogi steigė "All American Conference to Fight Com munism'' ir ''Americans for Constitutional Action."

KLNA centras tiki, jog Senatorius Mundtas kompeteingai prabils mūsų vardu Lapkričio 13 d. manifestacijoje.

Algirdas Budreckis

KONGO: pašalino Tshombe

Prezidentas Kasavubu spalio 13 atleido iš min pirmininko pareigų Tshombe ir jo vietoje paskyrė buv. užsienių reikalų min. Evariste Kimba. Tshombe griežtai kritikavo prezidento aktą. Neaišku, ar prezidentas Kasavubu baiminasi Tshombės kaip konkurento ateinančiuose prezidento rinkimuose, ar čia yra užsienio intryga.

— **Santo Domingo** spalio 16 buvo nušautas dešiniųjų vadas, buvęs vidaus reikalų ministeris Cabriol, kai jis lankėsi perversmininkų laikomoje dalyje. Žudynės atnaujino įtampą ir riaušes.

— **Prezidentas de Gaulle** pranešė, kad gruodžio 5 rinkimuose jis bus kandidatas.

— **Senatas** šį antradienį pradėjo tirti Ku Klux Klano veiklą. Bus 200 liudininkų.

— **Užsienio paramai** skirta 3,218,000,000. Truputį mažiau nei pernai.

— **Sovietų raketa** spalio 7 pasiekė mėnulį, bet nusileisti "švelniai" nepavyko.

Vatikane: paskelbus pareiškimą dėl žydų

Vatikano susirinkime, pareiškimas dėl nekrikščionių tikėjimų teigiamai vertino, kas musulmonų ir kituose tikėjimuose yra kilnu ir šventa; pažymėjo artimumą tarp žydų ir krikščionių tikėjimo; atmetė atsakomybę už Kristaus nužudymą visai žydų tautai tiek anais laikais, tiek dabartiniais; apgailestavo antisemitizmo reiškinius. Tekstas sušvelnintas tuo, kad kalbama ne apie "Dievo nužudymą", bet apie Kristaus; vietoj "pasmerkimo" vartojamas apgailestavimas.

Goldman, Pasaulio žydų kongreso prezidentas, kritikavo Vatikano pareiškimą dėl žydų — jis nesąs pakankamai stiprus.

NIKITOS fantastinis ginklas

Chruščiovas 1960 grasino Vakaram "fantastiniu" ginklu. Dabar anglų The Guradian paskelbė, kada pagal Penkovskio, šnipinėjusio Vakaram, pareiškimus, tas ginklas turėjo būti atominė jėga varoma propelerinė raketa. Pagal tą patį pranešimą Chruščiovo pareiškimas vertes sovietinius specialistus skubinti raketo išmėginimą. Tai buvo padaryta 1960 spalio revoliucijos sukakčiai. Raketai paleisti buvo mygtukas paspaustas. Bet ji nuo žemės nekilo. Palaukė 20 minučių ir išėjo iš slėptuvės. Tuo metu raketa sprogo ir užmušė atominį vadovą maršalą Nedeliną su 300 kitų specialistų.

— **Rob. Kennedy** spalio 12 siūlė kviestis į nusiginklavimo konferenciją ir kom. kiniją. Jam pritarė ir daugumos vadas Mansfieldas. Matyt, tarp demokratų nuomonės dėl kom. Kinijos skyla.

— **Prancūzijoje** komunistų skaičius nukrito iki 415,000. Po karo buvo vienas milijonas. Kovingų komunistų tesą tik 160,000. Užsidarė vienas iš komunistų laikraščių—Liberation.

— **Liberijos** laivas "Marlin" spalio 17 nuskendo prie N. Carolinos. Išsigelbėjo 23 įgulos vyrai.

— **Hurikanas Elena,** jau penktas šiemet, eina 80 mylių greitumu į šiaurės Atlantą — Greenlandijos, Islandijos link.

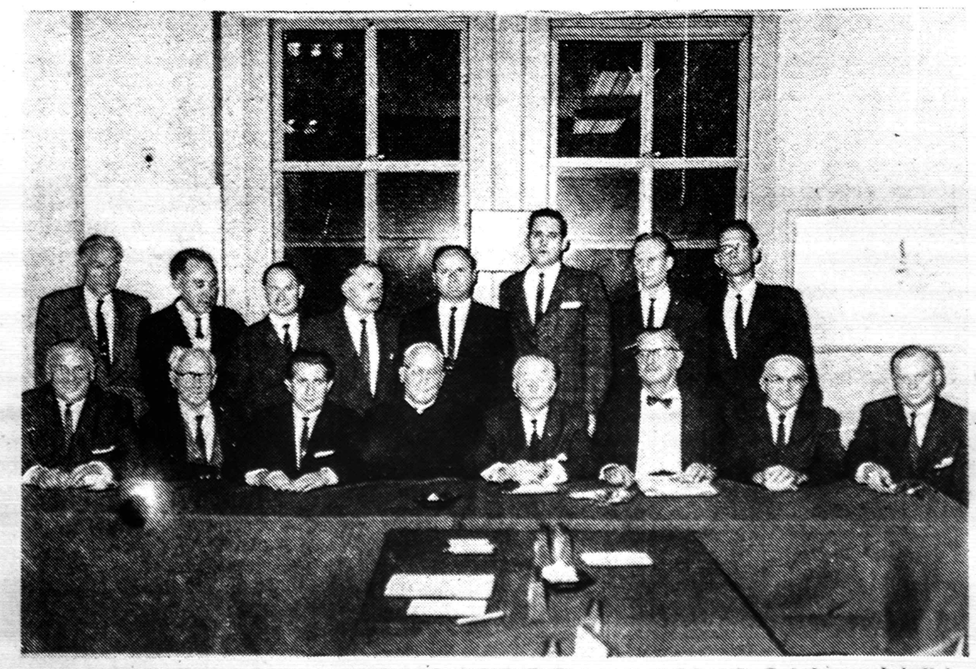

KOMITETO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI koordinatoriai spalio 7 d. buvo pakviesti į jungtinį LB Tarybos ir Vliko prezidiumų posėdį painformuoti apie žygį į Jungtines Tautas. Iš k. į d. sėdi dr. P. Vileišis, K. Bielinis, V. Volertas, prel. J. Balkūnas, A. Simutis, S. Lušys, B. Bieliukas. Stovi — J. Audėnas, J. Pažemėnas, dr. K. Čeginskas, dr. B. Nemickas, R. Kezys, A. Mažeika ir A. Gureckas.
Nuotr. R. Kisieliaus

— **Tarp respublikonų** daug triukšmo dėl Birch Society narių, insifiltravusių į respublikonus. Net Goldwateris ragino Welch pasitraukti iš Birch Society pirmininkų, o jei jis nesitraukia, tai ragino respublikonus iš to sąjūdžio trauktis.

Pro kontrolę su vogtais gaminiais

Vaizdai, kurie sunkiai suprantami Amerikoje

Sakoma, kad Lietuvoje darbininkai turi "susiorganizuoti" papildomų pajamų. Kaip tai daroma, vaizdais pasakojama "Tiesoje" spalio 3.

"Varškės cecho darbininkė B. Pipirienė buvo sulaikyta išeinant iš kombinato su vogtais gaminiais. Tai, deja, ne vienintelis atsitikimas. Kaip ir Pipirienė, kombinate sistemingai vagiliauja ir kai kurios kitos darbininkės. Diena iš dienos, grįždamos iš darbo, jos nešasi vogtos varškės, sviesto, grietinės, cukraus. Vieni vagišiai sugaunami, kiti — ne, tačiau aišku viena, kad vagystės kombinate tapo bjauriu įpročiu . . .

"Ilgai kalbėjomės su Vilniaus pieno kombinato direktoriumi P. Griciūnu, partinio biuro sekretore I. Stulgiene, vietos komiteto pirmininku V. Miknevičium. Paaiškėjo, kad labai jau lengvai žmonės vogtus gaminius praneša pro kontrolinę būdelę.

Matot, kaip dirba šita nežinybinė apsauga, — karčiai lingavo galvą kombinato direktorius.

Priekaištas labai rimtas. Kombinato kontrolinėje budi Vilniaus miesto milicijos valdybos nežinybinės apsaugos sargai. Labai menka šlovė sklinda apie juos. Tai patvirtina ir pieno kombinato pavyzdys. Juk ir B. Pipirienė jau sulaikyta tada, kada ji buvo išėjusi iš gamyklos. Tuo metu budėjusi O. Nikiforova, nieko įtartino nepastebėjusi, praleido ją. Ji praleido dar eilę žmonių, kurie nešėsi vogtų gaminių.

Nežinybinė kontrolė tokia, kokia dabar yra, savęs nepateisino, — taip kategoriškai pasakė ir kombinato direktorius P. Griciūnas. — Tik per metus laiko už blogą darbą buvo pakeisti net penki sargai.

Su direktorium, tur būt reikia sutikti. Sunku pasakyti, ar dabartiniai sargai su vagimis susitaria, ar tiesiog nesugeba atlikti jiem patikėto darbo . . Reikia į nežinybinę kontrolę priimti visapusiškai patikrintus žmones, kad kiekvienas vagišius gerai žinotų: pro kontrolinę su vogtais gaminiais nepraeisi".

O kad kontrolė nebūtų paperkama, reikia "pagalvoti apie kontrolės darbuotojų atlyginimą, kad jie brangintų savo darbą".

Kaip žiūri patys darbininkai į tas vagystes? Laikraštis informuoja:

— Daug kas taip daro. Girdi, kas čia ypatingo?

Teko dalyvauti viename pasikrinime, kur buvo sulaikytos darbininkės su vogta produkcija. Kol buvo atliekami tokiais atvejais būtini formalumai, moteriškės nekantraudamos dirsčiojo į laikrodžius.

— Ar negalima greičiau? Mes toli gyvenam, paskui pavėluosim į troleibusus . . .—pagaliau prašneko viena už visas.

Žiūrėjau į tuos žmones, ir buvo keista, tiesiog nesmagu. Galvojau, kad jos gėdysis: juk tokiu atveju tai būdinga kiekvienam žmogui. Galvojau, kad jos mėgins teisintis, o, gal būt, net prašys šį kartą dovanoti. Galima būtų pagaliau ir tai suprasti. Tačiau nieko panašaus nebuvo. Šie žmonės pergyveno dėl mažiausio nemalonumo — dėl to, kad pavėluos į troleibusą . .

Nemaloni, bet daug pasakanti detalė. Vadinasi, žmonės nepergyvena dėl savo klaidų, nusikaltimų". (gal būt dėl to, kad žino, jog tos klaidos ir nusikaltimai yra ne jų, o sistemos, režimo nusikaltimai; jie yra tik to režimo aukos. Red.).

Priverskime Sovietus pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos

Hartke prisijungė kaip autoriai prie senatoriaus Dodd rezoliucijos. — Senatorius Curtis kviečia visus senatorius pravesti Dodd rezoliuciją dar šios sesijos metu.

Los Angeles, Calif. — "Jungiuosi prie senatoriaus Dodd rezoliucijos ir kviečiu visus savo kolegas senatorius tą rezoliuciją pravesti Senate dar šios sesijos metu. Turime priversti sovietus pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir tiems kraštams sugrąžinti pilną laisvę ir nepriklausomybę," —taip prieš keletą dienų kalbėjo Senate **senatorius Carl T. Curtis** (R.-Nebr.), Pasirašydamas po senatoriaus Thomas J. Dodd (D.-Conn.) rezoliucija (S. Con. Res. 51) kaip tos rezoliucijos autorius. Po senatoriaus Dodd rezoliucija kaip autoriai taip pat pasirašė senatorius **Paul H. Douglas** (D. Ill.) ir senatorius **Vance Hartke** (D.-Ind.). Iki šiol Th. J. Dodd rezoliucijos autoriais yra pasirašę 12 senatorių. Šiuo metu Senate turime 10 rezoliucijų Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalu. Kelios rezoliucijos yra įneštos ne vieno bet kelių ar net keliolikos senatorių.

Juo daugiau senatorių prisidės prie šio reikalo, juo lengviau bus vieną iš rezoliucijų pravesti Senate. Kiekvienas lietuvis turėtų palenkti savo senatorius šiam reikalui. Ypač lenktini tie senatoriai, kurių valstybėse yra daug pabaltiečių.

Lenktini rezoliucijų reikalui šie senatoriai, kurie iki šiol nei patys nėra rezoliucijų įnešę, nei prisijungę prie kitų įneštų rezoliucijų: John J. Williams, (Del.), J. Caleb Boggs (Del.), Birch E. Bayh (Ind.), Edmund S. Muskie (Maine), Margaret Chase Smith (Maine), Joseph Tydings (Md.), Daniel B. Brewster (Md.), Edward M. Kennedy (Mass.), Leverett Saltonstall — (Mass.), Philip A. Hart (Mich.), Patrick V. McNamara (Mich.), Roman L. Hruska (Nebr.), Clifford P. Case (N.J.), Robert F. Kennedy (N.Y.), Hugh Scott (Penn.), Joseph S. Clark (Penna.), John O. Pastore (R. I.), Claiborne Pell (R.I.), Gaylord A. Nelson (Wisc.). Laiškai rašytini tik savo steito senatoriams.

Laiško turinys galėtų būti maždaug toks:

The Honorable)senatoriaus vardas ir pavardė)
Senate Office Building
Washington, D.C. 20515.
My dear Senator:

As you probably know, senator Thomas J. Dodd recently introduced a Senate Concurrent Resolution (S. Con. Resol. 51) that calls for freedom for Lithuania, Latvia and Estonia. Twelve other U.S. Senators joined Sen. Dodd as cosponsors of this legislation. I kindly urge you to become a cosponsor of this cry-for-liberty legislation. Please do that at your earliest convenience and let me know about it. Thank you.

Sincerely,

(Parašas ir adresas)

Parašykime tuos laiškučius savo senatoriam dar šiandien. (IC)

VYSK. PRANAS BRAZYS rugpiūčio 29 lankė Miuncheno lietuvius, kurie ta proga jam padovanojo mitrą, papuošta lietuviškom juostom. Iš k. į d. kun. J. Tautkevičius, kun. J. Čekavičius, vysk. P. Brazys, kun. D. Kenstavičius, kun. dr. J. Vaižnora.

MIUNCHENE pagerbtas vysk. P. Brazys. Iš k. į d. kun. J. Tautkevičius, kun. J. Čekavičius, vysk. P. Brazys, kun. dr. J. Vaišnora.

SEN. CARL T. CURTIS (R. — Nebr.).

SPAUDA

Lietuvos istorijos rašytojai rytuose ir vakaruose

Netenka sustoti ties tokiais Lietuvos istorijos rašytojais kaip nepasirašę autoriai angliškos "Lithuania, Past and Present". Tai labai jau aiški sovietinė propaganda su gausiais geografinių ir kitokių faktų iškraipymais. Sustoti tenka ties tais, kurie ėmėsi rašyti Lietuvos istoriją kaip mokslininkai, bet neįstengė atsipalaiduot nuo tendencijos tarnauti politikai, kurioje jie gyvena.

—o—

Aiduose Nr. 7 vieną tokį mokslininką apžvelgia Juozas Jakštas. Apžvelgia su didele istorine erudicija ir rimtimi. Tai V.T. Pašuto, gudų istoriko veikalas rusų kalba — "Lietuvos valstybės susidarymas". Pašutą kaip istoriką Jakštas labai vertina. Vertina labai ir jo knygą apie Lietuvos valstybės susidarymą dėl gausiai surinktos medžiagos. Tačiau kritikuoja tos medžiagos aiškinimą. Aiškinime rodosi autorius su marksistiniu istorijos supratimu.

Pagal marksistinį supratimą pagrindiniai istorijos varikliai yra ekonominių grupių santykiai. Jie lėmę ir Lietuvos valstybės atsiradimą. Pradžioje buvusi "patriarchalinė bendruomenė" — "laisvųjų ir lygiųjų žemdirbių sambūris su bendrąja žemės nuosavybe". Vėliau žemė buvusi dalijamasi burtais, ir susidarė nuosavybė. Dar vėliau susidarę galingesni ir turtingesni, kurie stengėsi priversti silpnesnius jiem tarnauti ir t.t. Taip atsiradę stambieji žemvaldžiai ir smulkieji. Stambiųjų vis didesnis įsigalėjimas privedęs prie centralizuotos valstybės. J. Jakštas nurodo, kad istorikas Pašuto neturi jokių faktinių įrodymų, jog Lietuvos valstybė susidarė kaip tik šiuo keliu. Tai tik teorija. Nurodo taip pat, kad pati marksistinė teorija savo pagrindą turi J.J. Rousseau mintyse; ją išplėtojo vokiečių istorikai, aiškindami Vokietijos valstybės susidarymą; iš jų pasiskolino Rusijos ir kt. aiškintojai. Kai pačioje Vokietijoje kiti istorikai šią teoriją kritikavo, Sovietuose ji tebesilaiko kaip marksistinė pažiūra.

Kita Pašuto tendencija —rusiškas nacionalizmas. Jis reiškiasi primityviu būdu, kurį J. Jakštas iliustruoja vienu autoriaus teigimu: "Rusų tauta, Maskvos vyriausybės vadovaujama, padarė galą lietuvių ir lenkų feodalų ekspansijai į rytus". Jakštas dėl tokio tvirtinimo pastebi: "Vadinasi ekspansija į rytus buvo lietuvių ir lenkų feodalų darbas, ir jiems pasipriešino jau ne Maskvos feodalai, o rusų tauta, lyg Maskvoje nebūtų buvę feodalų, o vien tauta, ir lyg Lietuvoje ir Lenkijoje būtų buvę vien feodalai be tautos. Matome, prie kokios nesąmonės prieina istorikas, kai pasitraukia iš savo tyrinėjimo lauko ir pasineša tarnauti dienos politikai". (B. d.)

LIETUVOJE

Ko nori iš literatūros ir kokis dabar jaunimas

"Literatūros ir meno" anketoje Nr. 40 atsakinėja kritikas J. Lankutis, "kokie literatūrinio gyvenimo klausimai šiuo metu jums labiausiai rūpi". Kritikas atsiriboja nuo nesenos Stalino, o gal ir Chruščiovo praeities, kurioje "yra buvę nemaža mėginimų nubrėžti išankstines schemas, pagal kurias neva turėjo judėti mūsų literatūra, kai tuo tarpu gyvenimas parodė visai ką kita". Pasisakęs, kad literatūros kūrinys turi atskleisti rašytojo individualybę, parodyti literatūros santykius su gyvenimu, jo estetinius ir idėjinius idealus, tęsia:

"Be abejo, pats svarbiausias klausimas yra aukščiau minėtasis: kas yra šiuolaikinis žmogus? Reikėtų kelt ir svarstyt esmines problemas, liečiančias dabartinio žmogaus, ypač jaunimo, dvasinę struktūrą, jo dvasines reikmes, jo santykį su literatūra ir menu".

Tą naują jaunimą apibūdina: "Išeikime pavakare į gatvę ar parką ir visur sutiksime jaunuolį su tranzistorium ant kaklo, įsijungusį trankią užsienio džazo muziką. Kas jis? Ar tik satyros vertas objektas? Jis susižavėjęs kalba apie mašinų ir technikos pasaulį, mokslo atradimus, sporto varžybas, mėgsta gerą firmą, neapkenčia nuobodybės, keikia biurokratus ir sukčius gamykloje. Ant suolelio jis sėdi su mergina, ir jų meilės dialogą savaip išreiškia įjungtas tranzistorius. Abejoju, ar juodu eis į "Romeo ir Julijetą", kurią stato naujasis Jaunimo teatras. Taigi kokią reikia parašyti knygą, kad šis jaunuolis pasiimtų ją kartu su tranzistorium, eidamas į pasimatymą. Štai viena iš rimčiausių problemų . .

Man atrodo, kad dabar mūsų literatūrai ypač svarbu surasti nuoširdų dvasinį kontaktą su ta karta, kuri atėjo į gyvenimą ir susiformavo per pastaruosius du dešimtmečius ir kurios sąmonėje nebevaidina didesnio vaidmens nei karo baisumai, nei pirmųjų pokario metų kompleksai. Čia glūdi labai daug rimtų problemų, nors tai tik vienas literatūros santykių su gyvenimu aspektų".

— **Bedarbių** rugsėjo mėn. buvo 2.9 mil. Nuo 1957 pirmas kartas mažiau nei 3 milijonai.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas. kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

Vienintelis Importuotojas Amerikai

Sios vokiečių gamybos **Gyvenamojo — Kambario Spintos**

TURIME ĮVAIRAUS DYDŽIO IR ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA
Viršuje parodoma spinta išardoma — Pristatoma bet kur JAV-se

ADOLF SCHRAGER FURNITURE, Inc.
Yorkvilės Didžiausia, Gražiausia Baldų Krautuvė
DABAR: 336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Avenue) N.Y.C.
Tel. TR 9-0400
Adara kasdien iki 9 val. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

JAU 22 METAI!
WEVD
LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA
1330 KIL. 97.9 MEG. (FM)
ŠEŠTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V.R.R.
DIREKTORIUS JOKŪBAS J.
STUKAS
1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205
Tel. (201) 289-6878

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (T..le Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pasaulinė paroda baigėsi

Pasaulinė paroda New Yorke, trukusi dvejus metus, spalio 17 baigėsi didele kamšatimi. Žmonių prisirinko daugiausia iš paties New Yorko ir jo apylinkių. Žvelgus iš lėktuvo, atrodė užgrūstos visos aikštės, keliai ir takeliai. Patekti į paviljonus nebuvo lengva jei kas lūkuriavo paskutinės dienos. Paroda jau merdėjo. Minia dar iš vakaro nuraškė gėles, išraustinėjo medelius net ir tose vietose, kur jie galėjo likti, kaip būsimo parko puošmena. Parodos administracija leido tai daryti. Mat, amerikiečiai jei ką daro vienam tikslui, tai labai retai panaudoja kitam. Toje vietoje, kur buvo pastatyti brangūs paviljonai, bus erdvus parkas. Mažai kas bepaliks iš to, kas buvo įrengta parodai.

New Yorko paroda nepriklausė prie tų, kurias įvairiuose kraštuose organizuoja tarptautinis parodų komitetas. Artimiausia tokia paroda bus Montrealyje, Kanadoje, 1967 metais. New Yorko paroda buvo privačios iniciatyvos ryšium su New Yorko miesto 300 metų sukaktimi. Ne visos, net ir didžios valstybės dalyvavo. Bet parodos reikšmės tai nesumažino. Milijonai lankytojų turėjo malonią pramogą, o taip pat progą aplankyti rytines valstybes. Kai vieni vasarotojai spraudžiasi į užsienius, ypač Europą, kiti keliavo į New Yorką. Tai pagrindinis Amerikos miestas, ir kas nėra jo lankęs ir pažinęs, negalėtų sakyti, kad ir ši kraštą gerai pažįsta. John V. Lindsay, kongresmanas, kuris dabar varosi į New Yorko miesto majorus, viename žurnalistų pobūvyje teisingai pastebėjo, kad New Yorkas savo garsu pralenkia visus JAV miestus.

New Yorko lietuviam teko didelis rūpestis ir nelengvas uždavinys, kai paroda buvo organizuojama: Kaip joje prisimenti Lietuvą ir kaip pasitarnauti savo tautos labui. Statyti atskirą paviljoną ir jį išlaikyti nebuvo įmanoma net ir susidėjus draugėn visom trim Pabaltijo tautom. Išlaidos pasirodė per didelės. Sustota tada prie lietuvių dienos ir lietuviško kryžiaus. Bet ir čia reikėjo nemažai triūso ir lėšų. Jos pasiteisino. Gerai žinome, kad pernai vasarą lietuvių diena New Yorko parodoje buvo viena iš spalvingiausių, gausiausių ir gerai suorganizuota. Įspūdingai praėjo ir dalinės lietuvių šventės New Yorko bei New Jersey paviljonuose. Gi lietuviškas kryžius, nors ir kuklus prieš kitus parodos pastatus, atkreipė daugelio dėmesį ir priminė kenčiančią Lietuvą. Vienas iš lankytojų, nusifotografavęs su visa šeima, pasakė: "Aš nesu lietuvis, bet suprantu jų problemą"... Galime būti patenkinti, kad padarėme bent tiek, kiek esamom sąlygom buvo įmanoma. Lietuva parodoje nebuvo užmiršta.

Lietuviškas kryžius paliks ir toliau savo vietoje. Jis dar labiau iškils, nugriovus kitus gretimus pastatus ir parodos prekymečio palapines. Bet drauge su kryžiumi liks tolimesnės priežiūros rūpestis. Kas čia imsis atsakomybės? Ligi šiol didžiausia našta nešė ir daug pasiaukojimo parodė mūsų senesnės emigracijos veikėjai bei jų vaikai ir net vaikaičiai. Nuoširdus ačiū jiems ir bendrai visiem, prisidėjusiem prie Lietuvos vardo garsinimo.

Iš šio būrelio dvasios ir to entuziazmo, kuri sukėlė pernai lietuvių diena parodoje, kilo mintis surengti žygį Washingtone ir manifestaciją New Yorke. Anas žygis gerai pavyko; tikimės, kad dar geriau pavyks lapkričio 13 demonstracija. Geriausios sėkmės! Tenepavargsta mūsų rankos ir neapsilpsta širdys besiekiant laisvės Lietuvai!

Katalikų Bažnyčios ryšys su žydų tauta

Jonas Jasys, New London

Ar žydai kalti už Kristaus nužudymą? Ar katalikų Bažnyčia elgiasi teisingai ir tikslingai, imdamosi spręsti po beveik 2000 metų, ar žydų tauta gali būti kaltinama už Kristaus mirtį? Šie ir panašūs klausimai pastaruoju laiku sukėlė aštrių ginčų. Kai kurie besiginčydami nueina taip toli, kad net klausia: "Ar Bažnyčios tėvų susirinkimas, įsigeidęs pateisint žydus už Kristaus nužudymą, jau rengiasi keisti Sventraštį?"

Kaltas — kas nusikalsta

Šių laikų baudžiamoji teisė kaltu laiko tiktai tą asmenį, kuris nusikalsta, t.y., kuris pats įvykdo nusikaltimą, padeda jį įvykdyti ar sukursto įvykdyti nusikaltimą. Taigi teisiškai, jeigu ir galima kalbėti apie ribotą skaičiaus anų laikų žydų, dalyvavusių Kristaus kankinime ir nukryžiavime, kaltę, tai negalima kalbėti apie anų laikų visos žydų tautos kaltę. Tuo labiau negalima kalbėti apie kaltę žydų, gyvenančių praėjus 2000 metų.

Tiesa, komunistų, nacių ir panašių despotų baudžiamoji teisė yra kitokia — ji kaltina, teisia ir baudžia net ir nekaltus žmones, naikina ir žudo ištisas tautas, baudžia kaltųjų gimines. Bet tai jau despoto įstatymai, ne žmogaus; vilkažmogio įstatymai, labai gražiai pavaizduoti anoje pasakėčioje — "Vilkas ir ėriukas": aš tave suėsiu tik už tai, kad kas nors iš tavo giminės bus nusikaltęs.

Pagaliau Kristaus laikų žydų tauta buvo okupuota Romos imperijos, kaip lietuvių tauta okupuota bolševikų, nacių ir ir dabar vėl bolševikų. Ar lietuvių tauta atsakinga už nusikaltimus saujelės tų lietuvių, kurie, parsidavę raudonajam ir rudajam okupantui, vykdė trėmimus, arba net vienu ar kitu būdu įsivėlė į žudynes?

Gal reiktų sutikti su Amerikos žydų komiteto Europoje direktoriaus Zahariah Shuster pareiškimu spaudai: "Kristus mirė iš dalies dėl moralinio sugedimo saujos žydų, gyvenusių Jeruzalės mieste; bet tie žydai buvo Quislingo pirmatakai. Jie, užimdami savo pareigas, buvo prisiekę Romos įsiveržėliams, bet ne žydų tautai, kurią jie apleido ir ėmėsi bendradarbiauti su okupacinėmis pajėgomis". Jo išvada: tie senieji Quislingai dalinai kalti, o ne žydų tauta; dalinai kalti, nes Kristų jiems išdavė nukryžiuoti Romos vietininkas.

Tai tokia yra juridinė ir formalioji klausimo pusė. O dabar žodis priklauso patiem teologam.

Teologai kalba

Kardinolas Spellmann: "Nemažas skaičius žmonių tiki, kad žydų tauta dažnai kentėjo persekiojimus, kaip bausmę už dalyvavimą Kristaus nukryžiavime. Tai nėra krikščionybės mokslas. Aš nežinau, iš kur jie įgijo tokią nuomonę, bet jokiu atveju ne iš katalikų Bažnyčios mokslo".

"Kaltės už Kristaus nukryžiavimą klausimas liečia tik tuos asmenis, kurie veikė ir bendrininkavo Kristų nužudant. Tiesiog yra kvailystė skelbti, kad yra kažin kokia ištestina kaltė, kuri gali būti perkelta bet kokiai žmonių grupei ir pasilikti kaipo prakeikimas, nuo kurio ta žmonių grupė kentėtų" ("Maryknoll", š. m. gegužės mėn.).

Msgr. J.M. Oesterreicher, Seton Hall un-to žydų-krikščionių instituto direktorius ir Sv. Sosto krikščionių vienybės sekretoriato patarėjas: "Bažnyčios šaknys yra senajame Izraelyje. Kristaus žmogiškumas sudaro stipriausią Bažnyčios su žydų tauta ryšį. Todėl yra klaidinga vadint žydų tautą dievažudžiais ar Dievo užmušėjais".

"Atverskite sinagogų maldų knygas... Ar krikščionys negalėtų kalbėti kai kurias žydų maldas, kaip pavyzdžiui: 'Die-

(nukelta į 4 psl.)

POP. PAULIUS VI New Yorke susitinka su kitų religijų atstovais, sveikinasi žydų atstovas dr. Klutznick.

ANGLIJOS BAŽNYČIOSE — gausėja ar retėja lankymas?

Gallupas tyrė tikėjimo ir jo praktikavimo padėtį Anglijoje ir priėjo išvadą, kad tikėjimas yra gyvesnis Amerikoje nei Anglijoje; kad tikėjimas Anglijoje silpsta, palyginti su 1957 duomenim.

Dievą tiki beveik visi anglai. Prisipažįsta tai ar kitai religinei bendruomenei priklausą 94 proc.

Į bažnyčią eina tų tikinčiųjų tik 20 proc. ir tik 43 proc. reguliariai meldžiasi. Pagal to paties Gallupo duomenis Amerikoje bažnyčią reguliariai lanko 48 proc. ir meldžiasi 63 proc..

Savo vaikus auginti su religija nori beveik visi, išskyrus 4 procentus.

Atskiri tikėjimai skirtingai praktikuoja religiją. Tarp apklaustųjų buvo 67 proc., kurie priklauso anglikonų bendruomenei, 13 proc. "nekomformistų", 9 proc. katalikų, 1 proc. žydų ir 4 proc. kitokių tikėjimų. Anglikonų eina į bažnyčią sekmadieniais 13 proc., "nekonformistų" 30 proc., katalikų 59 proc.

Tarp tų, kurie "reguliariai meldžiasi", anglikonų yra 41 proc., "nekonformistų" 54, katalikų 64.

Ar gyvenimui religija turi reikšmės, rodo atsakymai į klausimą: kas labiausiai nulemia jų elgesį? Kitų žmonių pavyzdys — kaip kiti elgiasi — 65 proc.; tik 22 proc. mano, kad religijos įtaka didėja, 63 proc., kad mažėja.

Skirtumas tarp vyrų ir moterų — 4 proc. vyrų netiki jokio Dievo, tokių moterų tėra 1 prc.

Velnią esant tiki 28 proc. — 1954 tokių tikinčių buvo 34 proc. Katalikų 67 proc. tiki velnią.

Gyvenimu po mirties abejoja 50 proc. visų apklaustųjų.

Kodėl eina į bažnyčią? Katalikų pagrindinis atsakymas—pareigos pajautimas: "tikras krikščionis turi eiti į bažnyčią" — atsakė 30 proc. "Bažnyčia yra gera vieta pasimatyti su draugais" — atsakė 19 proc. "nekonformistų". "Imi jaustis, kad gerai padarei" — atsakė 32 proc. anglikonų, o 20 proc. mano, kad "reikia pasirodyti kaimynam ir draugam".

Ar geresnis darais, lankydamas bažnyčią? Du kartu daugiau atsakymų — taip, negu — ne (33 proc. prieš 15).

Nustojo lankę bažnyčią dėl to, kad "atprato" (16 proc.), "apeigos neįdomios" (9 proc., bet tarp 16-24 metų amžiaus tokių procentas yra 12), "sunku patikėti, ką bažnyčia moko" (7 proc.), esą geriau namie liktis ir televizijos pasižiūrėti (5 proc.).

Pažymėtina, kad tos religijos, kuri daugiau pareigų asmeniui skiria, žmonės labiau laikosi ir ją praktikuoja; ta religija, kuri asmenis mažiau įpareigoja, iš jų susilaukia dar mažesnio to religijos praktikavimo.

MIESTELIS. KURIS BUVO MANO

NELĖ MAZALAITĖ

Laimėjęs "Aidų" premiją

(22)

To nebegalima žinoti — kaip, nes senis vieną kartą apsirgo ir mirė. Ir čia jis padarė, rodos, pagal savo: jis sirgo per savaitę, o kai sekmadienį atėjo žentas tęsti jų žygio — uošvis buvo ant lentos.

Tačiau jis buvo išgulėjęs tą paskutinį laiką be sąmonės ir nebespėjo patvarkyti ar liepti, kas toliau bus. Ir tada jo pati, kuri visą amžių buvo kaip nebuvusi, nes jos net nesiklausė vyras, pradėjo ramiai ir lėtai tvarkyti. Ne tiktai dvi netekėjusios žinojo, kad viena gaus dalią, kitą pasiliks valdyti ūkį, atėjus laikui, bet buvo nurėdyta, atlyginta seniai išėjusioji, ir ta, kuri buvo kantri, gavo tiek, kiek ir kiekviena iš keturių.

Ir vestuves motina iškėlė. Tiesa, prieš tai, ji dar kalbėjo Elzijūnei, kad gal ji apsirinka, norėdama už to žmogaus eiti. Motina stačiai sakė, kad ji geriau į skaistyklą keliautų ar davatka būtų, negu prie altoriaus su Vaivoru — ji buvo išmėginta panašios ugnies. Tačiau ji ir išmintinga buvo, ir per prievartą nelaimė — kiekvienas veržiasi į savo vargą, žinojo ji.

O kaip greitai Elzbieta pajuto motinos perspėjimą. Tačiau liežuvis neapsivertė skundui. Tarė ji: Jeigu buvau akla per septynerius metus, neturiu aimanuoti praregėjus vestuvių savaitę".

Tačiau, per tuos laukimo metus, kovos lauke, ji jau buvo užkietėjusi, ji mokėjo nenusileisti. Ji nebuvo baukšti, kaip jo motina, kuri stačiai ir numirė iš baimės, nei kvaila išdidi nebuvo, kaip jo sesuo, kuri per tą puikybę prapuolė. Elzbieta atsistojo, kaip lygus prieš lygų, ji kirtosi dėl kiekvieno kąsnio, dėl mažiausio nieko, ji net apsistumdė kartais ir tada nenusileisdama, tačiau matė, jog tokio skurdaus gyvenimo neneša nė tas, kuris maitinosi iš elgetos terbos.

O jisai taipgi buvo atakęs — sakėsi jis: kiekvienas daiktas, nors pigiausias ir mažiausias, nors būtinas prie namų, bet nupirktas — o pirko, žinoma, pati — mažino jo meilę tai moteriškei. Ir nedaug buvo nutekėję laiko, o jau jis vadino ją savo nelaime.

Jis negalvojo, kad ji atėjo iškariauta, kad ji buvo tokia ištikima, kaip niekas nebūtų ištvėręs, ir kad pagaliau atėjo nešina dalia — jis vis tiek tebegyveno anuo lygimosi laiku, ir jam atrodė, jog pasiėmė ją be nieko. Ir kai gimė jiems vaikas — Zigmė netrukus, galvojo, jog ir to vieno yra perdaug, jau nekalbant apie baisumą, jei įvyktų taip, kaip jis savo mintyse buvo prisirinkęs vaikų pustuzinį.

O, kol ir tą vieną galėsi išsiųsti užsidirbti Metai vilkosi ilgi, gi dabar jam, veltėdžiui, reikėjo duoti viską, ir štai pati pasidarė, kaip vilkė, jeigu tiktai tėvas būtų mėginęs ką nors nutraukti, ką motina manė vaikui esant būtina.

Tikrai, ji pasidarė tokia atšiauri, kad ir jis pats imdavo jos privengti. Ir tada, jeigu dirbdavo kur toliau nuo namų, net grįžt bijojo, užgaišdavo savaitėmis neparėjęs. Jam atrodė, jog ten atras plikas sienas, taip viską bus išeikvoję pati ir sūnus — bet ji nepasidavė suvaldoma, tai geriau ir nesirodyti. Šitaip, jis nors savo uždarbio galėjo neduoti — tegu ji pati kaip nori manosi ir maitina vaiką ir save.

Tačiau kartais jį apsėsdavo siaubas, kad ji bus atradusi tai, ką jis vienas pasaulyje težinojo: sodelio ir daržo kampe augo agrastų krūmas — ir jis buvo labai brangus, jis augo ant aukso. Ir čia buvo Zigmės gudrybė: kol krūmas žaliuoja, vadinas, vagis nebuvo priėjęs.

Protarpiais jį apimdavo begalinis ilgesys: pakelti agrastą su visomis žemėmis, išsiimti molinį puodą po juo ir pasižiūrėti — kiek ten yra. Jam pačiam patiko pasirodyti prieš save nežinančiu, tarti, jog mažiau, ir išvysti dvigubai daugiau, tarytum užaugo žemėje. Bet nuo to laiko, kai pasodino po krūmu, nebuvo žvilgterėjęs išrovus medį reikės ieškoti naujos slėptuvės, ir tai nėra lengva. Ir gali koks įtarimas atsirasti.

Taigi, yra sunku slėpti turtą. Jeigu žmogus turėtum tokį ištikimą bičiulį, jeigu pati būtų protinga, kaip jis — jie abudu dirbtų tam, rinktų auksą ir dabotų, paeiliui, jie budėtų neatsitraukdami, ir auksas būtų saugus. Tačiau, tur būt, tik viena teisybė tėra, kad prie tokių dalykų negali būti dviejų — niekam negali pasitikėti, tiktai savim, ir tik vienam auksas tegal priklausyti. Nes sakysim, kaip nors jis pats būtų pastatytas saugoti auksą, tik saugoti, ir žinotų, kad jam niekuomet neklius — ne, to jis neištvertų! Ar jis nevogtų? Galvoti tereikėjo trumpai — jis nevartojo žodžio vogti; jis sakė, kad jis pasiimtų. Ir toliau galvodamas, jis momentui išsigando, bet paskui drąsiau išsprendė: juk yra pateisinama, kad aukso dėliai užmušama. Jis manė, jog turtingas žmogus būtinai taip turi galvoti.

Tai turtingieji, tai gal karaliai, bet kur tu vargšas gali rasti tiek, kad širdis iki soties džiaugtųs? Tiktai sunkiai užsidirbi, bet ir tai nepavyksta vargšui darbininkui — skundėsi jis, nes kaip ir tėvas, buvo susižeidęs ir jis, ir kažkodėl sunkiai gijo.

Žaizda, gal kad karštos dienos vasarą nesūdytą mėsą gadino — sakė žmonės, ir jam teko būti namuose. Ir jau, kaipgi gali pagyti, dar antra liga prisideda, matant, kad žmona švaisto kruvinai uždirbtą grašį. Ir dar nebijo, dar sako, kad pati tai susirūpinusi, ir nė jos ranka nesusilaiko, kai į katilą meta didelį paršo šmotą.

Vieną dieną ji sako, jog bėgs paaviečiauti, tegu jis prižiūri jų vaikelį, kad bėginėdamas neišsprūstų į gatvę, nepakliūtų kur po vežimu.

Nieko nepadėjo, kad jis teisinosi, jog ligoniui sunku sugaudyti tokį triušį — eina penktus ir taip greitai juda, jog akys nesuseka. Tačiau ji nie kiek neguodžia vyro, ji stačiai ir sako, jog jau seniai yra išgijęs, tik pats nenori paleisti nuo savęs ligos. Jeigu ji viena šbėgs, tai greičiau ir grįš.

Kad bent ji tas uogas parduotų, galima ir vaiką paganyti. Bet ji sūneliui renka lepina kaip būsimą kunigą kokį. O tiesa, sako, girdi, ir tau, kaip buvusiam liginiui, bus, ir dar žiemai išvirs su cukrum!

Bet jie pasiliko abu, nieko kito nebuvo, kas pasaugotų tą vėgėlę — ir Zigmė sėdėjo ant akmens prie gonkų ir žiūrėjo, kaip tas lakstė ir toks buvo neatsargus, kad čia pat, per akių mirksnį, praplėšė savo kelnes ir dar juokėsi, velnaitis toks! Ir jo akys žibėjo, kai pribėgęs sušuko: —

— Duonelės; tetušiuk; duok duonelės!

— Palauk, — sako Vaivoras, — juk dar nespėjai išalkti, kai motina pareis, tai ir duos, aš nežinau, kur ji laiko.

— Žinai, žinai, pats atpjovei ši rytą. O jeigu užmiršai, aš parodysiu! — ir už rankos ėmė vesti į trobą, ir tėvas ėjo, tempiamas, kaip ožys ir barė savo viduje pačią: kas matė šerti, kada tik užsimano, užtenka tris kartus užvalgyti. Ir jis vėl pasako:

— Iškentėsi, kol motina grįš.

Vaikelis negali suprasti, kodėl negali gauti duonelės, ir vėl prašo, rodydamas mažąjį savo pirštą:

— Tetušėli, tiktai plutelę, tiktai tokią, — ir jau Vaivoro širdis buvo pasidariusi tikra lepšė, kaip tais laikais kada jo dabartinė pati buvo taip patikusi, nežinia kodėl, kad visiškai buvo susmukęs. Tačiau tas atsiminimas atvedė kitą — kaip jie lygosi su amžiną atilsį uošviu, ir sako sau: —Kas tada būtų buvę, kad būčiau nusileides, ir pasakė sūnui:

— Nemirsi, gausi paskui.

Ir tada mažasis ima verkti, graudžiai, kaip plakamas, ir su ūkčiojančiu balsu. Ir pravažiuojantis Kretingos keliu vežimas sustojo, ir iš ten atsiliepia moteris:

— Kas gi tą kūdikį taip virkdo?

— Tai, sugaudysi, ko vaikai bliauna, — sako piktai Vaivoras. To ir betrūko, kad svetimos nosys lįstų į jo kiemą, jis jau norėjo pasiimti sūnų už rankos ir nuvesti į trobą, tačiau, kai dabar mažasis girdi jį užtariant, jis dar garsiau rauda ir prašo:

— Duonelės!

— Viešpatie Tu mano- — sušuko moteris; — kodėl neduodat vaikui duonos, juk nesi toks ubagas?

— O ką manai, — atsikerta Vaivoras,—kaip ne ubagas! Aš pats ligonis, niekas neuždirba, o tokie suvalgo už tris didelius, o kada pats užsidirbs? Sunku su vaiku.

(Bus daugiau)

DARIAUS LAPINSKO kūrinių koncerte groja New Yorko filharmonijos orkestras. Nuotr. V. Maželio.

DARIUS LAPINSKAS — NAUJA MUZIKOS ŽVAIGŽDĖ

Įspūdžiai iš jo koncerto

Spalio 10, sekmadienį, Brooklyno kolegijos whitman salėje buvo labai retas koncertas — visą programą sudarė jauno kompozitoriaus Dariaus Lapinsko kūriniai, kuriuos jis pats ir dirigavo.

Tokios progos ar laimės retai iš kompozitorių kas turi, kad visą programą sudarytų vieno kūryba. Juoba jauno, ateinančio kompozitoriaus kūriniais nedrįstame visos programos užpildyti. Pamažu, dainelė po dainelės, mažais piano gabaliukais įvesdavo jaunus kompozitorius.

Dabar Darius Lapinskas buvo pristatytas su visa platuma — su simfoniniu orkestru, solistais. Buvo išpildyti įvairūs kūriniai — dainos, koncertas pianui, styginiam ir mušamiesiem, ištrauka iš baleto ir pabaigai vienas Milašiaus eilėraštis, paverstas muzika ir daina. Tokio koncerto vienas pats kompozitorius nebūtų surengęs. Tai įgalino tik koncerto rengėjai, New Yorko ateitininkai, ėmęsi šios didelės naštos.

Per ateitininkų organizaciją ėjo ir Darius Lapinskas. Būdamas studentu, 1957 dalyvavo savo kompozicijom. Šių metų studentų ateitininkų vakare Brooklyne ir dėmesį patraukė ateitininkų kongresui, kuris buvo Toronte, kompozitorius parašė specialiai naujų kūrinių. Tada ir kilo mintis sudaryti sąlygas, kad jis galėtų pasirodyti New Yorke ir kituose Amerikos miestuose. New Yorke suorganizuotas komitetas, kurio garbės pirmininkė buvo Aleksandra Kazickienė, pirm. kunigas V. Dabušis, vicepirm. Elena Baltrušaitienė, nariai: Salvinija Gedvilaitė, Aldona Kepalaitė, Kęstutis Kudžma, Antanas Sabalis, Antanas Vainius.

Komitetas atliko daugybę sudėtingų darbų, — išleido programą, rūpinosi gausia reklama. Sunkiausia buvo surasti orkestrą, su juo susitarti, nes kaip žinome, visi orkestrantai yra griežtai tvarkomi unijų. Unijos gi reikalauja sutartą aukštą sumą sumokėti prieš koncertą. Visos sąlygos buvo įvykdytos. Orkestras su keliom repeticijom pasirengė koncertui. Paskutinė repeticija buvo pačioje salėje prieš koncertą.

Publikos į koncertą prisirinko apie 500. Publika buvo jau rinktinė, visi muzikos ir meno mėgėjai. Buvo ne tik iš New Yorko, bet ir iš Washingtono, Baltimorės, Philadelphijos, Waterburio, New Britaino, Bostono ir k. Suvažiavo beveik visi šio pakraščio muzikai: iš Bostono buvo Izidorius Vasyliūnas su sūnumi Vyteniu, iš New Britaino — Vytautas Marijošius.

Koncertas vėlinosi. Gal ir lietuviai mėgsta kiek vėlintis, bet šiuo kartu buvo sunku surasti salę. Ta Whitmano auditorija graži, pritaikyta koncertam, bet lietuviškai publikai dar neįprasta nežinoma, sunkiai pasiekiama. Iš rengimo komiteto patyrėm, kad buvo mėginta gaut Town Hall, bet ji buvo ilgam laikui užimta. Nepasisekė rasti ir kitos prieinamos salės Manhattane. Tada sustota prie šios salės, nes joje vyksta gerų orkestrų koncertai. Jei salė būtų buvus prieinamesnė, reikia manyti ir publikos būtų buvę dar daugiau.

Pats koncertas praėjo nuotaikingai, patraukęs visų dėmesį savo modernumu, naujumu. Programoj išpildyta: Mergaitės dalia — dainų ciklas, mezzo sopranui ir orkestrui. Solo dainavo Aldona Stempužienė. Koncertas fortepijonui, styginiams ir mušamiesiems instrumentams, piano solo skambino Aldona Kepalaitė. Po pertraukos programa buvo sukeista. Kadangi publika vėlinosi, tai buvo sutrumpintas pats koncertas. Antroje dalyje tepagrota tik viena ištrauka iš Daivos baleto. Pabaigai — O.V. Milašiaus poema — Les Sept Solitudes — rečitatyvas ir arija mezzo sopranui ir orkestrui, solo dainavo Aldona Stempužienė. Grojo New Yorko filharmonijos orkestras.

Koncerto muzikinį įvertinimą spausdinsime vėliau. Čia norisi tik pasidžiaugti, kad buvo sudarytos sąlygos pasirodyti naujam, jaunam muzikui, kuris mum atneša naują, negirdėtą muziką. Po koncerto redakcijon skambino vienas muzikas kompozitorius ir savo įspūdžius taip išreiškė: tai buvo nauja, moderni muzika. Mes esame augę kitoje dvasioje ir dažnai tos muzikos nemėgstam, bet šiuo atveju reikia pasakyti — ateina nauja muzikos žvaigždė. Toks yra Darius Lapinskas. Sekmės jam! (pj)

DAIL. B. GEDVILIENĖS kūrinių parodoje, kuri vyko spalio 2-3 Apreiškimo parapijos salėje. Nuotr. R. Kisieliaus.

DAIL. B. GEDVILIENĖS PARODA NEW YORKE

Spalio 2-3 Apreiškimo parapijos viršutinėje salėje įvyko dailininkės **Bitutės Vilkutaitytės Gedvilienės** paroda. Dailininkė, grafikos studijas baigusi Kaune, ilgą laiką buvo užimta beaugančios šeimos rūpesčiais. Retai kur pasirodydavo su savo meno darbais.

Susidarius sąlygom, paskutinius kelerius metus ėmėsi tapybos. Dirbo atsidėjusi. Šis tapybos derlius, papildyta, dar grafikos darbais, piešiniais, pastelėmis, ir buvo išstatytas Apreiškimo parapijos salėje. Viso buvo parodyta apie 80 paveikslų.

Paveikslų tematika daugiausia surrealistinė (bent iš pavadinimų sprendžiant), bet pačiuose paveiksluose to surrealizmo maža. Dailininkė pirma paveikslą nutapo, o tik paskui prideda pavadinimą, dažnai atitolusį nuo temos. Tapo ji sodriais tirštais tonais. Dažai dedami peiliu, peiliu pabraukiami, nubraukiami, kad gautusi judesys. Vyrauja tamsūs fonai, kuriuose besisukdamos liepsnoja šviesios spalvos.

Čia ji kai kur pirmena V. Kasiulio tapybą, kur taip pat vyruoja tamsūs fonai, ant jų uždėtos šviesios skaidrios spalvos. V. Kasiulis yra siužetinis dailininkas, B. Gedvilienė tapo pusiau abstrakčiai arba abstrakčiai. Retai kur atsekamas daikto ar figūros kontūras. Savo paveikslą ji išaugino lyg iš padidinto barcko ornamento, jį suskaldydama, pridėdama spalvų, pabrėždama judesį. Deganti spalva, judesys labiausiai traukia dailininkę. Kai tų dalykų atsisako, susidaro įspūdis, kad paveikslai nebaigti, pvz. tie paveikslai, kur spalvos ir judesys pritildyti nubraukiant plačiu peiliu (špakteliu).

Paroda sutraukė nemaža žmonių. Lankėsi ir šeštadieninės Maironio mokyklos mokiniai. Daugiausia apsilankė sekmadienį po pamaldų. Parduota 15 paveikslų. (j.)

CAPE CODO LIETUVIŲ VASARVIETĖS

P. JURKUS

New Yorke pasakojama, kad vasarą Cape Code viename pajūryje kalbama tik lietuviškai, — tiek daug ten mūsų žmonių susirenka. Cape Codą pamėgo dėl jo šiltų vandenų, pušynų, sauso oro, smėlio kopų. Jau senokai atsirado ten ir lietuviškų vilų, kuriose sezono metu pilna žmonių.

Mum teko pirmą kartą lankyti Cape Codą. Buvau išsikirpęs iš Darbininko visų vasarviečių skelbimus. Norėjosi visas aplankyti, bet išėjo kitaip.

Audronės viloje

Netikėtai patekom į Ostervillе. Žiūrime, kad čia pat ir Jansonų Audronė. Ten ir atsidūrėm, be vargo įsikūrėm, nes svečių didžioji banga buvo praėjusi.

Audronę Jansonai nusipirko prieš keletą metų, atsikėlę iš New Yorko (Į New Yorką buvo atvykę iš Australijos). Vila yra gražiame, turtingame rajone. Pats namas didelis, erdvus, apaugęs medžiais, vijokliais, su balkonais, stikliniais priebučiais. Aplinkui didelis ir gražus sklypas — pušynas su gražiom pušim, kurių šakos taip išsilankstę, išsiraitę, kad siekia net žemę. Pušyne pilna suolelių, kėdžių, žaidimų įrankių. Čia sėdėdamas pajunti tikrą vasarą ir atostogų nuotaiką.

Viloje šeimininkauja p. Jansonienė. Dr. N. Jansonas dirba Bostone ir atvyksta tik savaitgaliais. Maistas puikus. Pietauti ateina ir iš kitų vilų, kai sezono metu čia perpildyta.

Pajūris netoli. Galima pėsčiom nueiti. Tai sudaro nemažą patogumą. Jūros vanduo — nuostabiai šiltas. Šiuos žemės krantus siekia šiltos jūros srovės. Šiltas vanduo ir sutraukia daugybę turistų. Maži miesteliai, kurie žiemą turi vos kelis gyventojus, vasarą knibždėte knibžda.

Pajūrio krantuose stovi ištaigios turtuolių vilos su privačiais uostais, jachtomis. Yra didelių uždarų klubų su golfo laukais, laivais.

Kitos lietuvių vasarvietės

Gerai išmaišę kelius, suradome dar dvi lietuviškas vilas — Jūratę ir Bangą. Abi stovi atokiau nuo jūros; Banga primena ūkį, kur yra bent keli triobėsiai, Jūratė — įsiterpusi į pušyną, prie nedidelio kelio. Į vidų neužėjom. Buvo popiečio metas, ir atrodė, kad visi bus išsidangine į pajūrį.

Buvusi J. Kapočiaus vila nugriauta. Matėm tik tą vietą. Parodė mum latvė dailininkė, kuri kas met vasarodavo pas J. Kapočių. Atvyko šiemet ir vietos neatpažino — nebėra vilos. Klausė kaimynų, ir šie patvirtino, kad J. Kapočius vilą pardavė. Nauji savininkai nugriovė. Tada dailininkė atsirado Audronėje, kur mes ir susipažinome.

Meškos vila yra visai prie įvažiavimo į Cape Codą. To mes nežinojome. Žiūrėjome visuose žemėlapiuose, vienaip ir kitaip vartėm, bet niekaip neradom. Paskui kiti pasakė ir net pirštu parodė žemėlapyje, bet nukeliauti nebesuspėjom.

Dailininkų miestė

Aplankėm Hyannis Port, kur ant jūros kranto stovi Kennedy šeimos namai. Prie jų prieiti negalėjom — bent porą blokų aplink saugo policija. Užėjom į bažnyčią, kurią lankė velionis prezidentas Kennedy. Jo suole prikalta lentelė su atitinkamu įrašu.

Pasiekėm tolimiausią pusiasalio išsikišimą, kur iš trijų pusių jūra. Ten stovi Provincetown miestas. Čia vasarą suvažiuoja labai daug dailininkų ir visą miestą paverčia lyg ištisa galerija. Beveik kas antras namas kokia nors dailininko studija, kur piešia portretus. Jau tokia mada, kad dauguma dailininkų su barzdom, basi, apžėlę. Juos pamėgdžiodami atsiranda ir šiaip jaunimo "beatnikų". Neveltui Cape Cod vadove pasijuokta, kad niekur kitur pasaulyje nerasi kitos vietos, kur vienoje kvadratinėje mylioje būtų tiek daug barzdų.

Tarp begalės komercinio, turistinio meno yra kelios rimtos galerijos, neblogas miesto muziejus. Prie jūros kranto stovi teatras, sukaltas iš paprastų lentų, papuošta tinklo gabalais ir plūdėmis. Teatras garsus, jį įkūrė ir jame vaidino dramaturgas O'Neill, gyvenęs Provincetown apylinkėje ir čia rašęs savo dramas.

Netoliese yra vieta, kur 1620 lapkričio 11 išlipo Mayflower pilgrimai. Jų garbei mieste pastatytas aukštas bokštas, kur surašyti visi apylinkės miestai pagal įsikūrimo datą.

Iki pat miesto ateina didelės smėlio kopos, kurios primena Nidos kopas. Yra vietų, kur tematysi tik jūrą ir smėlį. Kopose gyvena keli keistuoliai dailininkai, pabėgę nuo minios triukšmo, norėdami geriau įsiklausyti į gamtos ritmą. Dailininkus prižiūri policija, juos kasdien apvažinėdama jeepu.

Mūsų turistinė literatūra rodė ir daugiau įdomių vietų, norėjom aplankyt piligrimų įrengtą kaimą — Plymouth Plantation, bet atėjo lietus, toks lauktas ir išsiilgtas lietus. Žmones nuvarė nuo pajūrio į vilas kortom lošti, šachmatais žaisti, ar knygų skaityti. Mes gi išskubėjom namo, nes atostogos visai baigėsi. O buvo gražios nuotaikingos atostogos, buvo kelionė, atnešusi naujų įspūdžių, vaizdų, naujų žmonių. Grįždami galvojom: kai tik bus proga, vėl pasikelsime keliauti.

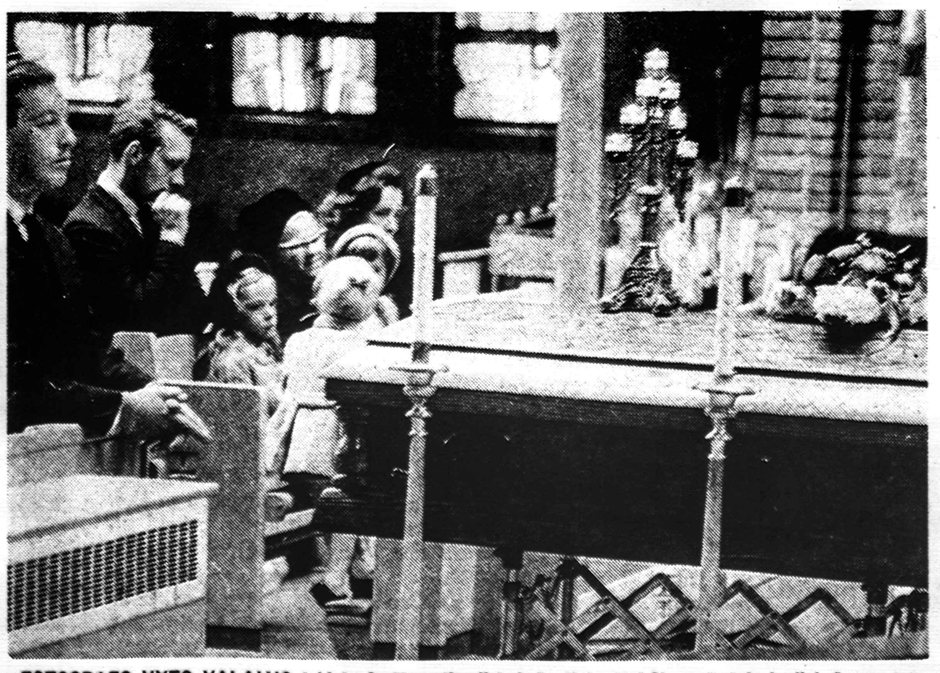

FOTOGRAFO VYTO VALAIČIO laidotuvės Maspetho liet. bažnyčioje. Kairėje matosi jo broliai, žmona su dukrelėm, sesuo. Nuotr. V. Maželio.

Fotografo Vyto Valaičio laidotuvės

Fotografo Vyto Valaičio mirtis labai giliai sujaudino lietuvišką visuomenę. Daug kas skubėjo pagalbon, kad likusiem artimiesiem nebūtų sunku pergyventi nelaimę. Į šermenis, atsisveikinimo vakare, spalio 6 Šalinskų koplyčioje, susirinko labai daug žmonių, ypač jaunimo, draugų. Sukalbėtas rožančius. Atsisveikinimo žodį tarė velionies mokslo draugas kun. Romas Kasponis, atvykęs iš Shenandoah, Pa. Našlės pageidavimu, kitų kalbų nebuvo.

Ketvirtadienį, spalio 7, Maspetho lietuvių bažnyčioje buvo pamaldos, kurias aukojo kun. V. Dabušis, diakonu buvo kun. R. Kasponis. Bažnyčioje trys velionies dukrelės ant karsto padėjo po gėlių pokštę. Žmonių pamaldose prisirinko gana daug.

Šv. Karolio kapinėse maldas sukalbėjo kun. V. Dabušis. Atsisveikinimo žodį draugų vardu tarė Algis Gureckas.

Sunešta daug gėlių, užprašyta daug mišių (22, daug nuoširdumo parodė amerikiečiai, su kuriais teko velioniui dirbti.

Dideliam liūdesy liko žmona Vanda, trys dukrelės — Daiva, Gina, Rima (vyriausia nepilnų 7, mažiausia 3), tėvai, keturi broliai, sesuo Aldona Kamantienė su vyru Vytautu. Jie visi dalyvavo laidotuvėse. Visi atvyko iš Clevelando, vienas brolis iš Los Angeles. Dalyvavo ir našlės motina iš Chicagos.

Kaip buvom rašę Darbininke, Vytas Valaitis spalio 3 vakare, apie 11 val. nakties, važiavo mažu motociklu Queens Blvd. Iš namų buvo išvykęs pasiimti bilietų, kad galėtų fotografuoti popiežiaus atvykimą. Namo grįžtant Queens Blvd. dėl neišaiškinamų priežasčių jis neteko kontrolės ir nukrito nuo motociklo. Atrodo, kad niekas jo neužgavo ir jis nieko neužgavo. Motociklas likęs sveikas, vos vos kai kur subraižytas. Griūdamas susižeidė sprandą ir galvos apatinę dalį. Galvos sužeidimas buvo labai didelis. Nuo tų žaizdų jis ir mirė ligoninėje spalio 4 d. 5:20 v. popiet.

Paskutinius kelerius metus Vytas Valaitis vertėsi kaip laisvas fotografas, darydamas nuotraukas įvairiem žurnalam, laikraščiam. Fotografavo Amerikos visuomeninio ir meno gyvenimo įžymybes, fotografavo ir kasdienį pilką žmogų. Buvo pasiekęs jau tokį lygį, kad galėjo veržtis ir eiti, visur jau turėjo susidaręs gero fotografo vardą.

Jo mirties savaitę jo nuotraukų buvo įdėta TV Guide, o vienam fotografijos žurnale, jis buvo aprašytas ir pristatytas kaip vienas iš Amerikos geriausių laisvų fotografų.

Katalikų Bažnyčios

(atkelta iš 3 psl.)

ve, visatos Karaliau, tu aprengi nuogą, tu išlaisvini belaisvius, tu ištiesini palinkusį, tu suteiki jėgų pavargusiam'. (The Catholic Transcript", š.m. balandžio 15).

Hebraistikos ir Šventraščio profesorius, pasionistas vienuolis kun. Vikt. Donovan, studijavęs Romos ir Washingtono katalikų universitetuose: "Katalikų Bažnyčia tvirtino ir tvirtina, kad Kristus kentėjo ir mirė savanoriškai ir iš meilės visiem žmonėm už visų žmonių nuodėmes. Todėl būtų neteisinga laikyti žydus Dievo pasmerktaisiais. Jie niekad neturėtų būti vadinami "prakeiktaisiais", "atmestaisiais", ar "kaltais už dievažudystę (deicide)".

"Šv. Marija, Jėzaus Kristaus motina, kilusi iš žydų; Kristaus apaštalai ir dauguma Kristaus mokinių buvo žydai; ir, nors yra istorinis faktas, kad išrinktosios tautos dauguma nepripažino Jėzaus kaip Mesijo, tačiau pirmosios Kristaus Bažnyčios Jeruzalėje nariai buvo tiktai žydai".

"Mes jau turime žydų reikalu sprendimą, kurio nepajėgė nublukinti beveik 2000 metų laikas. Tas sprendimas buvo pasirašytas ir antspauduotas Jėzaus Nazareno, žydų karaliaus, žydiškuoju krauju, kai jis pareiškė: "Iš tikrųjų sakau jums, kiek kartų jūs tai padarėte vienam šitų mano mažiausiųjų brolių, man padarėte" (The Hour of the Crucified, kovo mėn.).

Taigi, pats Kristus vadina žydus savo broliais. Užtat nenuostabu, kad ir Šv. Tėvas Jonas XXIII 1960 spalio mėn. tą broliškumą vėl priminė žydų delegacijai tardamas: "Aš esu Juozapas, jūsų brolis".

Katalikų Bažnyčios pasisakymas žydų-krikščionių santykių klausimu yra ypač svarbus šiuo momentu, kai komunistų gerai organizuotas tarptautinis kolosas grąso išnaikinti visas religijas neišskiriant nė žydų tikėjimo.

Sujungiamos dvi parapijos

Bridgeport, Conn. — Sujungiamos Sv. Jurgio ir Švenč. Širdies (Sacred Heart) parapijos. Taip paskelbė Bridgeporto vyskupijos laikraštis "Catholic Transcript" ir "Bridgeport Post". Toliau šie laikraščiai rašo, kad šv. Jurgio parapija aptarnaus lietuvius lietuvių kalba ir kartu bus teritorinė parapija Sacred Heart ribose. Taip pat ji perims vienuolyną ir mokyklą. Dar yra laukiamas Vatikano sutikimas dėl galutinio sujungimo.

Priežastis to sujungimo aiškino Bridgeporto vyskupas W. Curtis, prieš tris savaitęs organizacijų atstovams klebonijoj. Yra sumažėjimas parapiečių abejose parapijose. Be to, naujas kelias pravedamas per Sc. Heart parapijos ribas. Conn. valstybės kelių departamentas nupirko Sacret Heart bažnyčią ir ją nugriaus sausio mėn. Šioje parapijoje yra tuo tarpu apie 250 šeimų, bet parapiečiai vis mažėja, nes žmonės keliasi į priemiesčius. Šv. Jurgio parapija turi apie 280 šeimų, bet ir jos parapiečiai nyksta. Be to į visą šv. Jurgio parapijos rajoną skverbiasi Bridgeporto universitetas, todėl ateitis Šv. Jurgio irgi nėra aiški. Sujungus abi parapijas, jos dar galės egzistuoti.

Šv. Jurgio parapija įsisteigė 1907 m. Pradžioje amaldos buvo laikomos Sacret Heart bažnyčioje. Vėliau vyrai savom rankom statė medinę šv. Jurgio bažnyčią, iš kurios dabar yra padaryta salė. Dabartinė bažnyčia pradėta statyti 1913 ir baigta 1924 m.

Šv. Jurgio parapija aptarnauja apylinkės lietuvius au beveik 60 metų. Salėje būdavo vedama vargoninko Šiaučiūno vasaros lietuviška mokykla, kurioj daugelis išmoko lietuviški skaityti ir rašyti.

Bendrai, parapijoj vyko nemažas kultūrinis judėjimas, veikė daug lietuviškų organizacijų; Šv. Jurgio ir Moterų draugijos, Katalikų Darbininkų Sąjunga, Lietuvos Vyčių kuopa, skautai ir kit. Visos šios organizacijos išnyko su pasitraukiančiais į amžinąją gyvenimą. Jų vietą užėmė naujos vyskupijos organizacijos — Holy Name, Woman's Guild, kurios atėjo su čia gimusiais.

J. RYGELIS

Šv. Jurgio parapija turėjo penkis klebonus: kun. V. Paukštį, kun. L. Wogti, kun. Matą Pankų, kun. Juozą Kazlauską, ir kun. Praną Pranckų. Dabartinis klebonas kun. P. Pranckus perėmė pareigas 1964 metais. Pirmutiniai organizaciniai darbai buvo atlikti kunigų Paukščio ir Wogto. Parapijos žydėjimas prasidėjo su atvykusiais prieš pirmąjį didįjį karą emigrantais kun. V. Paukščio klebonavimo laiku ir tęsėsi iki antro pasaulinio karo jau klebonaujant kun. J. Kazlauskui. Po antrojo pasaulinio karo parapija pradėjo nykti, nes jaunimas bėgo į priemiesčius, o senieji traukėsi į amžinybę bei nustojo aktyvumo.

Emigracija po antrojo pasaulinio karo nepapildė nykstančių lietuvių eilių, nes į Bridgeportą, Stratfordą ir Fairfieldą atvyko tik apie 20 naujų šeimų. Todėl lietuviai mažėja šv. Jurgio parapijoj kiekvieną dieną, ir šis mažėjimas privedė vyskupą prie dabartinio sprendimo.

Vyskupo sprendimą priėmė vieni su džiaugsmu, bet didesnė dalis abiejose parapijose su nepasitenkinimu. Lietuviai galvoja, kad nustos savo teisių, o Sacret Heart parapiečiai mano, kad jie taps beteisiais, nes jie nustoja savo parapijos ir tampa kampininkais.

Pasikalbėjimo metu, inž. J. Rygelis užklausė vyskupą, ar nebūtų galima praplėsti lietuviškas pamaldas ir kad pamokslas būtų tik lietuviškai? Tuo būdu pamokslas galėtų būti ilgesnis ir gilesnis, nes jam būtų galima daugiau laiko skirt. Vyskupas W. Curtis atsakydamas sutiko, kad tai yra gera idėja, bus galima ateity taip sutvarkyti, kad būtų daugiau lietuvių kalbos. Iš tolimesnio pokalbio susidarė įspūdis, kad vyskupas ir čia gimę kai kurie lietuviai galvojo, kad lietuvių kalba reikalinga tik senajai kartai. Klebonas kun. P. Pranckus pareiškė, kad lietuviai, nors ir angliškai kalba, nori turėti savo parapiją, kuri riša juos savais papročiais, prisiminimais ir tautiškumu. Vyskupas W. Curtis pripažino, kad tautiškumo ir kalbos ryšys yra svarbus, ir "Kai mes suvažiuojam Vatikane, tai visi amerikiečiai vyskupai sukasi apie Amerikiečių kolegiją".

Pasikalbėjimo metu Antanas Klimaitis, priminė, kad lietuvių parapija galės atsilyginti Sacret Heart už nuoširdumą, parodytą leidžiant laikyti pamaldas prieš 60 metų, klebono kun. Timothy Sweeney laikais.

Pabaigoje pasikalbėjomo čia gimęs J. Bernotas pastebėjo, kad lietuviai yra labai jautrūs, kada lietuviškos pamaldos paliečiamos, ir priminė, kad parapiečiai buvo nepatenkinti kada buvo panaikintas lietuviškas Evangelijos skaitymas nelietuviškose mišiose.

Užklaustas klebonas kun. P. Pranckus apie ateities planus, paaiškino, kad tik 11 val. sekmadienio mišios bus lietuvių kalba. Jos bus tik lietuviškai, nors anksčiau buvo abiem kalbom. Be to, bus pridėta anglų kalba 12 val. mišios ir gal dar bus antros mišios salėje, 9 ar 10 valandą. Rekolekcijos ir misijos bus abiem kalbom, kad aptarnautų visus parapiečius. Prisidės darbo, sujungus abi parapijas, todėl šv. Jurgio parapija dar gaus airį vikarą. Dabar yra du kunigai: kleb. kunigas Pranas Pranskus ir kun. dr. Goras.

Šv. Jurgio parapija galės išsilaikyti tokioje padėtyje, jei ją visi lietuviai rems ir dalyvaus pamaldose. Esant tokiam mažam skaičiui šioje apylinkėje, bus galima egzistuoti, jei šią parapiją palaikys lietuviai, gyveną ne tik Bridgeporte, bet ir Stratforde, Fairfielde, Norwalke, Westporte, Monroe ir Huntingtone. Jei lietuviai iš visų čia suminėtų apylinkių dalyvautų pamaldose, tai bažnyčia nebūtų pustuščė per 11 val. mišias. Atvykti iš toliausios vietos į šv Jurgio bažnyčią užtrunka apie 30 min. Dabar Lietuvoje žmonės keliauja daug kur net pora valandų į bažnyčią. Ištremti ir visai negali išklausyti mišių. Ten žmonės pėsti eina, o mes mašina važiuojam, ir mums sunkiau. Atrodo, patogumam didėjant užmirštam pasiaukojimą ir tautiškumą. Ar patogumai ir turtas tik tai kam skirti?

SKAUTŲ STOVYKLOS vadovų dalyviai ir instruktoriai Toronte.

Worcester, Mass.

Maldą už pavergtą Lietuvą nuo spalio 3 įsivedė šv. Kazimiero parapijos klebonas. Malda paimta iš St. Ylos maldaknygės, kalbama lietuviškose mišiose prieš aukojimą. Tai gražus mostas Lietuvos laisvinimo akcijoje. Būtų džiugu, kad ir kitų parapijų klebonai tai padarytų.

Žygiui į Jungtines Tautas spalio 3 šv. Kazimiero bažnyčioje per visas ketverias pamaldas surinkta aukų 325.90 dol.

Koncertas Matulaičio namam paremti buvo spalio 2 Maironio parke. Vadovavo O. Vaitienė, programą atliko solistė Daiva Mongirdaitė, padainavusi lietuviškų dainų ir arijų iš operų. Akomponavo O. Keršytė. Vitalio Žukausko humoristinė programa susidėjo iš eilėraščių, anekdotų, satyrų, atskirų vaidinimų. Žmonių į koncertą atsilankė gana gausiai ne tik iš Worcesterio, bet ir iš kitų vietovių. Sesuo Palmyra padėjo programos išpildytojams, rengėjams ir dalyviams.

Rengiamasi žygiui į Jungtines Tautas lapkričio 13. Autobusus organizuoja Lietuvos vyčio 26 kuopa. Kas norėtų vykti autobusu, registruojasi pas Ed. Daniela, 78 Providence St. Telef. 753-2174. Maironio parkas organizuoja savo atskirą autobusą, registruoja Ona Keršienė, 83 Harrison St., Telef. 756-2226. Kviečiame į žygį kuo daugiau lietuvių jungtis. P.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS tautinių šokių grupė Berlyno festivalyje.

Paminėta vyčių kuopos 50 m. sukaktis

Newark, N.J. — Lietuvos vyčių 29 kuopos 50 metų sukaktis paminėta pietum ir šokiais spalio 2 šv. Jurgio salėje. Vadovavo prof. Jokūbas Stukas, invokaciją sukalbėjo prel. Ig. Kelmelis, Christina Yakavonis, pirmininkavusi parengimo komitetui, visus pasveikino.

Muzikinėje programoje akordeonu pagrojo Peter Gauba, 29 kuopos narys. Solistai Liudas Stukas ir Miss Carol Bowen padainavo keletą dainų ir duetų. Akomponavo Algirdas Kačanauskas.

Kalbą pasakė Newarko miesto burmistras Hugh H. Addonizio. Jis pasveikino ir pasidžiaugė vyčių veikla, palinkėjo kuo geriausios ateities.

Vyčiai ir visi lietuviai džiaugiasi, kad pietuose dalyvavo miesto burmistras, kuris tą vakarą buvo labai užimtas.

Sukakties proga kalbėjo apskrities dvasios vadas kun. Petras Žemeikis iš Bayonnes, Centro Valdybos ir N.Y.-N.J. apskrities pirmininkas Alexander Wesey iš Great Necko. Sveikinimus atsiuntė konsulas Anicetas Simutis, gautos sveikinimo telegramos iš New Jersey gubernatoriaus Richard J. Hughes ir Elizabetho 53 vyčių kuopos.

Be minėtų kunigų dar dalyvavo: kun. Raymond F. Thompson, kun. Alfred T. Žemeikis, abu iš Kearny, N.J., kun. Stasys Valiušaitis iš Brooklyno, kun. Petras Totoraitis iš Newarko, 29 kuopos dvasios vadas.

Svečių buvo iš Floridos, Chicagos, Worcesterio, Amsterdamo, Waterburio. Iš šio paskutinio miesto atvyko J. Kanapka, vienas iš 29 kuopos organizatorių prieš 50 metų.

Pietūs buvo vieni iš gražiausių mūsų parengimų, gaila, kad ne visi galėjo patekti, nes pritrūko vietų. Ta proga dėkojame pirm. Mrs. Yakavonis, vicepirm. Miss Mary Stonis, programos redaktorei Mrs. Loretta Stukas, kultūrinės programos vedėjui Liudvikui Stukui. Neužmirštini ir kiti grupės nariai, kurie daug dirbo, kad pietūs būtų kuo sekmingesni.

Pietuose taip pat dalyvavo East Ward Councilman Philip E. Gordon ir Assembly candidate Gerald Delane. Taip pat dalyvavo ir buvę centro valdybos pirmininkai Joseph Boley ir Joseph Sakevich.

Nuoširdžiai dėkojame vietos prekybininkam ir kitiem žmoniem, tolimesnėm kuopom, kurie į programą įdėjo sveikinimus, Frank Elesikai ir Kaziui Strolliui, kurie aprašė kuopos istoriją. Edward Daniels iš Worcesterio, Mass., įteikė ketvirto vyčio laipsnio pažymėjimus — prof. Jokūbui Stukui ir 29 kuopos pirm. Kaziui Sipailai. Pirmininkas taip pat padėkojo visiem už dalyvavimą. Baigiant pietus, maldą sukalbėjo kun. P. Totoraitis, sugiedotas vyčių himnas. Toliau buvo šokiai. Grojo Gene Gutausko orkestras.

Kitą dieną 10 v. Švč. Trejybės bažnyčioje buvo pamaldos. Mišias aukojo kun. P. Totoraitis. Jis pasakė ir pamokslą. Giedojo šv. Cecilijos choras, vadovaujamas K. Bagdonavičiaus. Solo giedojo Carles Douchess ir Charles Laurinaitis.

Įvykis buvo aprašytas Newark Evening News, Elizabeth Journal ir Advocate. Šia proga dėkojame Darbininkui ir Draugui, kurie taip gražiai paminėjo mūsų sukaktį. F.B.

BALFO REIKALAI IR RŪPESČIAI

Liepos — rugsėjo mėnesiais Balfas buvo priverstas išleisti 23,134 dolerius, o gavo aukų tik 17,194; tuo būdu teko "skolintis" iš atsargos kapitalo, kad būtų galima tęsti šalpos darbą.

Liepos - rugsėjo mėnesiais buvo gauta ir nusiųsta Vasario 16 gimnazijai 7,243 doleriai, Saleziečių gimnazijai 4,386. Bendrai šalpai gauta tik 3,722 doleriai, o išleista (pinigais ir gėrybėmis) net 14,465 doleriai.

JAV lietuviai šiuo metu jau iki ribų perkrauti įvairiais vajais, rinkliavomis, fondais. Tačiau Balfo vadovybė tikisi, kad lietuvio vargas, ašaros ir kančia yra arčiausiai prie širdies kiekvienam tautiečiui, Balfo rėmėjui. Kenčiančius turėtų atjausti ypač tie, kurie patys yra kentėję.

Siuntiniai užjūrio broliams

Liepos — rugsėjo mėnesiais Balfo Centras išsiuntė į užjūrius 276 įvairius siuntinius, kurių vertė siekė 12,166 dolerius. Baigiant knygų vajų, išsiųsta 57 knygų siuntiniai (apie 2000 knygų); beveik visos knygos išsiųstos į Pietų Ameriką, kai kas Europon.

Vasario 16 gimnazijos sunki būklė.

Balfo vadovybės žygiai Vokietijoj nedaug teatnešė materialinės naudos tai vargo mokyklai. Visos lankytos vokiečių įstaigos davė gražius pažadus, bet pažadais vaikų nepamaitinsi; visi gyrė lietuvių pastangas šviestis, tačiau pagyrimais vaikų neišmokslinsi; visi buvo patenkinti gimnazijos atskaitomybe ir taupumu, bet dėl to iždo pinigų neatsiranda, jei tas iždas ne tik tuščias, bet dar ir skolų yra. Tuo tarpu tik Caritas (kat. šalpos organizacija) davė 15,000 DM, bet jų neužtenka nei dviem savaitėm mokyklą išlaikyti. Balfo Centro Valdyba paskyrė 5,000 dolerių (buvo prašyta 25,000) gimnazijai išlaikyti, kol sukrus jos rėmėjai. Jei JAV lietuviai padės tai mokyklai išsilaikyti dar bent porą metų, gal ji tada atsistos ant savo kojų, gal įsipirš vokiečių šalpos institucijoms, o be šalpos ji išsilaikyti tikrai negali.

Naujasis iimgracijos įstatymas

Naujasis migracijos įstatymas (PL 89-236) pradės veikti tik 1965 gruodžio 1, bet jis buvo prezidento pasirašytas — New Yorke, prie Laisvės Statulos spalio 3. Iškilmėse dalyvavo ir Balfo reikalų vedėjas. Naujasis įstatymas lietuviams nėra nei geresnis nei, gal, blogesnis už senąjį. Kol okupantai laiko lyg kalėjime mūsų tautą, lietuviams pilnai pakako 384 kvotos numerių. Naujam įstatyme kvotos bus panaikintos, tai lietuviams dėl įvažiavimo į JAV teks rungtis su visais: kas pirmas užsiregistruos, kas laliau tiks Amerikai, tas ir atvažiuos. Be eilinių afidevitų, reikės dar turėti ir darbo ministerijos pažymėjimą, kad imigrantas reikalingas darbui. Tiesa, artimieji giminės galės atvažiuoti be eilės, taip pat palengvinama atvykti su tėvais silpnapročiams vaikučiams, kurie iki šiol nebūdavo įleidžiami. Balfas turi kelias panašias bylas, kurios iki šiol buvo beviltiškos. Tremtiniai, pabėgusieji iš komunizmo vergijos, ir pagal naująjį įstatymą galės atvykti į JAV be eilės.

Balfui trūksta rūbų.

Dėka kelių savanorių pasišventimo visai ištuštėjo Balfo rūbų sandėliai. Mat, pavyko patenkinti gerą dalį gausių prašymų, ir šiuo metu jau trūksta aprangos, o prašymai nuolatinia srove tebeplaukia į Balfo Centrą. Ypatingai prašoma vaikiškų rūbų, avalynės. Balfas tikisi, kad ir šį rudenį New Yorko ir apylinkės lietuviai pripildys sandėlius, todėl dėl transporto (ar pašto) išlaidų prašo tolimesnes kolonijas rūbų į Balfą tuo tarpu nesiųsti, juo labiau nesiųsti COD, išperkamu mokesčiu. Deja, Balfo Centras neturi nei vežimo nei vairuotojo, todėl negalės rūbus iš namų paimti.

Balfo vadovybė negauna jokio atlyginimo

Kai kur skleidžiami pikti gandai, kad Balfo direktoriai gauna algas. Reikia tad priminti, kad ne tik 25 Balfo direktoriai, bet ir 8 Balfo Centro Valdybos nariai niekada negaudavo ir dabar negauna jokio atlyginimo už darbą Balfe. Balfo įstatai tokį atlyginimą draudžia. Centro Valdybos nariai negauna net kelionpinigių, kai vyksta į posėdžius, o pirmininkas ir pirmoji vicepirmininkė visad į posėdžius turi keliauti beveik 200 mylių. Balfo pirmininkas ir reikalų vedėjas pusę savo kelionės po Europą skyrė vien Balfo reikalams, susitikimuose ne tik atsirado ekstra išlaidų, bet vienur kitur teko iš savo kišenės sušelpti lankomuosius ir už tai nepraše ir negavo jokio atlyginimo iš Balfo. Niekas neatlygina ir stropiom Balfo skyrių valdybom, aukų rinkėjom. Jie ne tik dirba pluša, bet dažniausiai patys pirmieji dar ir savo aukas Balfui įteikia. Tik visų bendras pasiaukojimas ir duosnumas įgalina Balfą atlikti sunkius šalpos darbus.

Balfo vadovybė lankė Europą

Kun. V. Martinkus, pirmininkas, ir kun. L. Jankus, reikalų vedėjas, praleido visą mėnesį Europoje ir Balfo labui atliko daug žygių. Kartu ar atskirai buvo aplankyta daugelis tremtinių kolonijų, prieglaudų, sanatorijos ir pavienios seimos, padaryti vizitai Lietuvos atstovams Londone ir Romoje, lankyti JAV konsulatai, karinės įstaigos, vokiečių sostinė ir vokiškos šalpos organizacijos, ieškant paramos Vasario 16 gimnazijai. Aplankyta ir saleziečių gimnazija Italijoj. Romoje įkalbėta kelios juostos pranešimam į Lietuvą. Balfo atstovams, o per juos ir Balfo rėmėjams buvo visur reiškiama padėka už šalpos darbus. Balfo vadovybė smulkiai susipažino su kritiška Vasario 16 gimnazijos finansine būkle ir dalyvavo dvejuose Vokietijos LB Centro Valdybos posėdžiuose.

Kun. L. Jankus
Balfo Reikalų Vedėjas

IŠ VISUR

— **Tautinę kultūrą** keisime ir lietuvybę išlaikysime ne kalbomis ir nuolatiniais pamokymais, bet kietu darbu ir sutelktais materialiniais resursais. Lietuvių Fondas čia bus didelė parama. Taip rašo LF valdybai vienas mūsų buvęs žymus karys, įsirašydamas į LF narių su 1000 dol. įnašu.

Kovai už šviesesnį lietuvių tautos rytojų junkitės ir jūs į LF narių eiles, įamžindamas save kovotojų eilėse.

— **Ateitininkų Sendraugių Sąjungos** Centro Valdyba spalio 10 visos sąjungos vardu pasveikino kun. prel. M. Krupavičių 80 metų sukakties proga. Prelatas neišpasakytai domėjosi sąjungos reikalais. Buvo malonu išgirsti ir priimti jo patarimus, kad sąjunga daugiau eitų į praktišką veiklą ir atkų asmenybių garsinima. Šios mintys, kaip tik sutinka su dabartinės CV naujomis sąjungos gairėmis. Prelatas kiekvienam valdybos nariui davė po trispalvę juostelę.

— **Waterbury, Conn.** Tradicinis moterų klubo rudens vakaras bus spalio 23, šeštadienį šv. Juozapo parapijos salėje. Pradžia 7:30 val. vakare. Šokiam gros Radijonavo orkestras, bus namie gamintų valgių bufetas. Pelnas skiriamas lietuvių kultūros ir labdaros reikalam.

— **Dr. Jonas Norkaitis,** Vokietija, At-kų Sendraugių sąjungos įgaliotas rugsėjo mėn. 8-10 atstovavo Pax Romana—MIIC metiniame suvažiavime ir dalyvavo tuo pat metu vykusių studijų dienų darbo posėdžiuose. ASS per paskutinius 3 metus turėjo savo atstovą PR MIIC taryboje. Šiame suvažiavime ASS atstovo mandatas buvo pratęstas dar 3 metams. Rinkimų į tarybą rezultatai: Luxemburgas — 37 balsai; Meksika — 37; Lietuva — 36; Kanada — 33. Šveicarija — 24. Kandidatai daugiausia galėjo gauti 42 balsus.

— **Londone,** Anglijoje, rugsėjo 4 mirė lordas Alfred Charles Bossom, sulaukęs 83 metų. Jis buvo britų-baltų draugijos pirmininkas ir nuoširdus lietuvių tautos draugas. Kaip lordų rūmų atstovas dalyvaudavo Vasario 16 ir kituose lietuvių minėjimuose.

Norwood, Mass. — Alto skyrius paskutiniame narių susirinkime svarstė lapkričio 13 žygį į Jungtines Tautas. Visi nariai buvo vieningos nuomonės, kad šis žygis Lietuvai labai svarbus. Pasiryžę jame dalyvauti jungiasi prie Bostono, kuris platesniu mastu organizuoja susisiekimo priemones autobusais. Siam žygiui paremti, Norwoodo Alto skyrius išsiuntė 30 dol. vyriausiam organizaciniam komitetui New Yorke.

Jonas Strašunkas šią vasarą aplankė savo tėviškę Lietuvoj. Jam grįžus surengta-arbatėlė, kurios metu jis papasakojo savo įspūdžius.

Emilijos Razulevičienės iniciatyva išreikšta užuojauta ir sutelkta materialinė parama Lapinskų šeimai Bostone dėl jų dukrelės tragiškos mirties. 1950-51 Lapinskų šeima gyveno Norwoode. K. Šimėnas

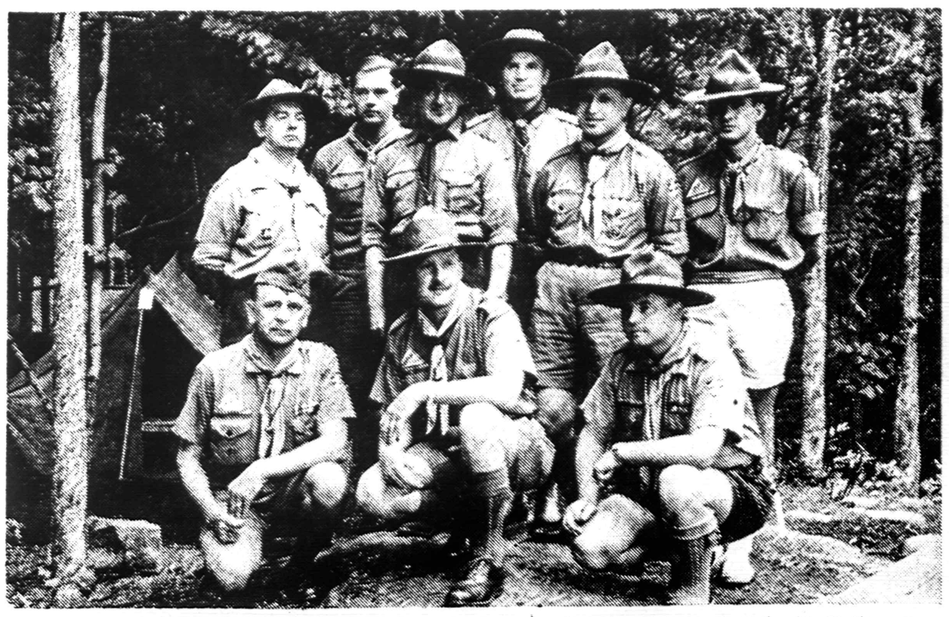

SKAUTŲ VADOVŲ stovyklos viršininkai ir dalis instruktorių. Pirmoje eilėje B. Juodelis, V. Statkus, Č. Kiliulis. Stovi — V. Skrinskas, A. Saulaitis, S.J., J. Vaišnys, S.J., A. Šeštikas, J. Bružinskas ir A. Dailidė.

Iš pedagoginės praktikos (3)

Ig. Malėnas

RŪTELĖ SKAITO KAUNO MOKYTOJAMS

Vasara ėjo rudeniop (1939). Buvo pradžia rugsėjo mėnesio. Kaune Aušros berniukų gimnazijos rūmuose buvo mano paskaita apie "naujus skaitymo metodus" su keturmetės Ritelės demonstracija (buvo praėję 5 mėn. nuo Ritelės mokymosi skaityti pradžios). Žmona atėjo su Ritele kiek vėliau, kol aš įsitvirtinau teorijoje, kad nereikėtų vaiko perdaug ilgai varginti. Mokytojams buvo paskelbta, kad demonstruojama skaitytoja bus mano duktė, dar teturinti 4 su puse metų.

Paskaitoje aš pradiniu tašku laikiau **skiemenį,** nes jis vienu atveju tariamas, tai turi būti vienu atveju ir skaitomas, o paskui prie garsų liejimo turi būti prieinama analizės kelių (jeigu yra reikalo to imtis, nes daugelis vaikų to visiškai nereikalingi). Ritelė mano tezę apie metodą savo skaitymu turėjo tik paremti. Baigęs paskaitos aiškinamąją dalį, paprašiau ją paskaityti. Ritelė skaitė nesivaržydama ir mokytojus tikrai stebino. Bet atsirado ir "netikinčių", kurie manė mane "pagausią", ir, nieko nelaukdami, pakišo "Lietuvos Aidą" su straipsniu "Nemuno elektrifikacijos problema", nes mokytojams buvo iš anksto pasakyta, kad jie gali duoti savų skaitymo pavyzdžių). Ritelė net šita antrašte, truputį skiemenuodama, vikriai paskaitė ir atsisukusi į mane, visai auditorijai girdint, paklausė:

— Tėte, ką tai reiškia?

Sakinio prasmę išaiškinau.

— Tai kodėl jie paprastai nesako?

To ir aš negaliu pasakyti!— buvo mano atsakymas. Vieni mokytojai nusistebėjo, kiti net nusijuokė, o Ritelė nieko nelaukdama ir nesuprasdama ano kėslų bėrė straipsnį, kaip žirnius į sieną. Šia iliustracija visi buvo tikrai nustebinti. Po paskaitos visi patenkinti išsiskirstė.

Panašiai įvyko su recenzentais, kurie recenzavo "Elementorių E". Jie klajojo po laukus ir ieškojo priekabių, bet negalėjo sugriebti net metodo emės bei rezultatų juo dirbant (Giedraitis) ir kibo prie tikrai menkų dalykų, o pati elementorių neigė. Rimčiausia pastaba buvo, kad žodis A TĖ-JO neatitinka skaldymo skiemenimis taisyklės. Tas tiesa, turėtų būti AT Ė JO, bet ar tai duoda teisę elementorių neigti? Juk elementoriaus esmė glūdi metode, o neapsižiūrėtame skirstyme skiemenimis. Aš apgailestauju, kad per neapsižiūrėjimą 25-me psl. įsibrovė O, tačiau recenzentas jos nepastebėjo, nors čia yra didesnis trūkumas (tėvai ar mokytojai turėtų ją išbraukti). Bet dėl akivaizdžių riktų nereikia daryti mirštamų klaidų.

Kaip išaugo pats skiemenų metodo elementorius

Baigęs Leipzigo ped. institutą, buvau paskirtas šviet. min. pradž. mok. vizitatorium. Tačiau mane viliojo pati pradžios mokykla. Iš min. L. Bistro gavau sutikimą organizuoti bandomąją pradž. mokyklą. Dirbdamas antrais mokslo metais su pirmu skyr., pastebėjau mažą mergaitę, kaip ji skaitydama dviraidžius skiemenis, visą dėmesį nukreipia į antrąją raidę. Ją net turi ištarti, o tik paskui prie jos lieti pirmąją. Ją bestebėdamas priėjau išvadą, kad ji geba skaityti skiemenį tik tada, kai jau moka ištarti antrosios raidės garsą. Taigi, skiemens skaitymą apsprendžia balsė, kuri duoda tarimui kryptį. Gal dėl to mūsų kalboje daugumas skiemenų prasiseda priebalsiu ir tęsiasi balse, nes Žemaitės liaudinė kalba šitai aiškiai tvirtina. Gal šios mergaitės veiksmas ir aš skaitomąjį skiemenį pradėdu priebalsiu ir baigiu balse, kad lengviau būtų lieti. Šį skaitymo principą sėkmingai taikiau ir Ritelei.

Kai gyvenome Vokietijoje, 5 metai suėjo sūnui Adui. Reikėjo pradėti mokyti skaityti ir jį. Bet karo metu nebuvo jokių priemonių, ypač lietuviškų. Tada nutariau parašyti Adui elementorių, kurį teko rašyti ant vogčiom gaunamų mažų blankelių (vienos pusės, nes kita jau buvo prirašyta). Visa buvo daroma Ritelės mokymo stiliumi. Elementorius buvo pavadintas MANO PUPA. Tą elementorių atsivežiau iš Regensburg į Clevelandą. Tai prototipas mano **Elementoriaus-Ė.**

Ieškomas 6 skyriaus vaikui mokytojas — korepetitorius. Skambinti HY 8-0085.

VADŲ PARUOŠIMO STOVYKLA

Vasaros stovyklų sezonui besibaigiant, Lietuvių Skautų Sąjunga suorganizavo Amerikos kontinente pirmąją vadovų ir vadovių stovyklą. Stovykla įvyko Toronte. Į stovyklą rugpiūčio 14-21 suvažiavo 148 skautai ir skautės iš Chicagos, Toronto, New Yorko, Bostono, Clevelando, Hamiltono ir kitų vietovių. Jaunuosius ruošė, instruktavo 26 prityrę vadovai. Brolijos pastovyklė ypač buvo stipri kvalifikuotais instruktoriais, iš jų net 4 baigę tarptautinius aukštuosius Gilwellio kursus.

Nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro jaunieji vadovai atliko praktinius užsiėmimus, klausėsi teoretinių žinių. Skiltys varžėsi dėl pažangumo stovyklaujant. Skambėjo žygiuojančių dainos ir vakarais laužų aidai skriido ežero paviršiumi. Dienos bėgo turiningos. Stovyklautojai pasigedo tik laisvo laiko. Bet tai ir buvo stovyklos vadovybės tikslas: parodyti jauniems vadovams, kad gera skautiška stovykla tai nėra dykinėjimas, bet naudingas ir įdomus laiko praleidimas gamtoje

Viena diena buvo skirta pagerbti žuvusiems už Lietuvos laisvę. Mišias aukojo kun. J. Vaišnys, S.J. Vėliavoms pakilus iki pusės stiebo, vyriausi skautininkai prie paminklo padėjo vainiką, uždegta aukuro ugnis. Vakaro laužas, supintas iš tautinių inscenizacijų ir partizanų dainų, užbaigė šios dienos rimtį.

Užsibaigus stovyklai, suvažiavusieji su entuziazmu ir didesniu žinių bagažu grįžo dirbti į savus vienetus. Jaunųjų vadovų lavinimas neužsibaigė su šia stovykla. Jis tęsiamas toliau vietovėse, kur tik veikia skautiški vienetai, kur dirba mūsų skautybės veteranai.

Bendrajai Tėviškės vadovų stovyklai vadovavo kun. J. Vaišnys, S.J. su pavaduotoju V. Skrinsku. Seserijos pastovyklės viršininkė buvo M. Jonikienė ir pavaduotoja B. Vindašienė, Brolijos — J. Bružinskas ir pavaduotojas A. Saulaitis, S. J.

Js.

"Tėvynės Sargas" naujose rankose

"Tėvynės Sargas", pradėjęs savo spausdinto žodžio kelią dar praeitame šimtmetyje, savo skaitytojus lanko ir šiandien, nors ir ne taip dažnai, kaip jo leidėjai norėtų. "Tėvynės Sarga" leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Paskutiniu metu ilgesnį laiką "Tėvynės Sargas" buvo leidžiamas, redaguojamas ir administruojamas Chicagoje. Redaktoriais buvo dr. V. Litas, P. Maldeikis ir kan. V. Zakarauskas, administratorius J. Paškus. Nuo šių metų pavasario "Tėvynės Sargas" vėl grąžintas į New Yorką, kur jis jau eilę metų buvo leidžiamas. Naujuoju redaktorium yra Stasys Dzikas, administratorium — J. Jakučionis.

Kiekvienas spausdintas žodis išeivijos lietuviams yra brangus. Brangus, nes reikalingas tautinei sąmonei ugdyti, laisvės kovai vesti. Brangus, nes reikalauja didžių išlaidų, pasiaukojimo, darbo. Jei darbo ir pasiaukojimo didelė dalis krinta ant redaktoriaus ir administratoriaus pečių, tai finansinė našta turėtų būti visos LKD Sąjungos ir visų skaitytojų pareiga. Nei primint nereikėtų, kad neliktų nė vieno krikščionio demokrato, kuris "Tėvynės Sargo" neskaitytų ir vieną ar kitą būdu neatkintų. Neturėtų be "Tėvynės Sargo" apsieiti ir tie, kuriems apskritai rūpi krikščioniška visuomeninė, politinė ir socialinė mintis.

Kreipiantis į skaitytojus, prašoma, kad nebeliktų nė vieno, kuris savo nors ir mažute skola sunkintų žurnalo kelią. Doleris prie dolerio sudaro šimtus ir tūkstančius, kurie prikiauso leidėjams ir spaustuvei. Visas neatsilygintas skolas prašom siųsti LKDS Centro Komiteto iždininkui H. Idzeliui, 1251 E. 84th St., Cleveland, Ohio, 44103. Visas naujas prenumeratas — J. Jakučioniui, 503 Euclid Ave., Brocklyn, N. Y., 11208. Leidėjai taip pat tiki, kad į skaitytojų eiles įstos ne tik visi KD nariai, bet ir būriai krikščioniškąja demokratija besidominčių lietuvių.

(KD INF)

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford. Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7
meg. iš **WKOX**, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedejas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOward 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
52 Shady St. W. Pgh. Penna. 15228
Tel. 563 - 2754
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
Vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS
Tel. HYacint 7-4677
427 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6[illegible]
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-[illegible]
Darbo valandos: šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 va.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečiu ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y
Telefonas: VIrginia 3-3544

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

Ryšium su artėjančiomis šventėmis, laikas pagalvot apie pasiuntimą siuntinio—dovanų savo giminėms USSR.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Amerikoje žinoma firma, turinti daugelių metų patyrimą pristatyti licenzuotus siuntinius į visas USSR dalis, pasiūlo Jums savo paslaugą. FIRMA TURI V/O VNESPOSYLTORG LEIDIMĄ. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių.

PRIEINAMOS KAINOS

Katalogų galite gauti visuose mūsų skyriuose ir vyriausioje įstaigoje.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, Room 1101
New York, N. Y. 10036
Tel.: CI 5-7905

GANYKLOJE. Nuotr. V. Maželio.

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. ..... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

PAMALDOS SKAUTŲ vadovų stovykloje Toronte. Mišias aukoja tėvas Paulius Baltakis, O.F.M.

Kultūros židiniui — jaunimo centrui aukojo

Po 7 dol. — Dr. M. Staneika, Wyncote, Pa., A. Daugirdas, Chicago, Ill., J. Sutkus, So. Boston, Mass. J. Lieponis, Ontario, Calif.

Po 5 dol. — A. Mikolaitis, M. Ceslauskaitė, Brooklyn, N.Y., V. Norkus, Chicago, Ill., S. Trojanas, Maspeth, N. Y. J. Salna, M. D., Round Lake Beach, Ill., M. Bailey, Silver Spring, Md., Rev. P. Sabulis, Waterbury, Conn. M. Zaremba, Manchester, N.H.

Po 4 dol. J. Saidis, Yonkers, N.Y. **Po 3 dol.** M. Zidonis, New Haven, Conn., J. Brazda, Johnson City, N. Y., P. Zilionis, New York, N.Y., O. Ausrotas, White Plains, N.Y., S. Maske, Brooklyn, N.Y., V. Paukštaitis, Nutley, N.Y., J. Tamašauskas, Paterson, N.J., O. Gustaitis, Pittsburgh. Pa., kun. G. Staurich, Scranton, Pa.

Po 2 dol. S. Bugnaitis, Worcester, Mass., A. Virbickas, W. Lynn, Mass., J. Kackelis, Northampton, Mass., Rev. K. Kuzminskas, Lawrence, Mass., M. Digimas, K. Seliokas, E. Januskienė, Waterbury, Conn., J. Andrijauskas, Putnam, Conn., K. Miglinas, Thompsonville, Conn., J. Olkovikienė, Manchester, N.H., S. Gudaitis, Moretown, Vermont, S. Barvydas, P. Tamasauskas, S. Karalienė, Detroit, Mich., J. Kieza, J. Kulbis, J. Spackauskas Chicago, Ill., A. Kindurys, Cicero, Ill., V. Januskevičius, Phila., Pa. D. Lisauskas, Huhestown — Pittston, Pa., M. Patockis, Nanticoke, Pa., L. Puza, Shenandoah, Pa., A. Tanajauskas, S. Everlin, Jersey City, N.J., B. Venckienė, Newark, N.J. A. Shalkauskienė, Kearny, N. J., V. Kirvelevičienė, P. Ivaška, Rev. J. Pragulbickas, Elizabeth, N.J., J. Pauza, Hudson, N.Y., A. Krauss, Bronx, N.Y., P. Matiukas, V. Baitrusaitis, Rochester, N. Y., V Rajeckas, Maspeth, N.Y., Daugirdas Great Neck, N.Y.,A. Rutkauskienė, Smithtown, N.Y., C. Dombrowski, Long Island City, N.Y., J. Pilauskas, Bayside, N.Y., Dr. A. Goeldneris, Flushing, N.Y., A. Silbajoris, Richmond Hill, N.Y., G. Biknevičius, Ozone Park, N. Y., Rev. L. Klimas, Glen Cove, N. Y., V. Urbanavičiutė, S. Yeremskis. A. Karpavičius, E. Uselytė, Brooklyn, N.Y., V. Budininkas, A. Ramanauskas, Woodhaven, N.Y. J. Cernius, Maspeth, N.Y., A. Grigaliunas, L. I. C. N.Y. J. Diržius, Great Neck, N.Y., R. Trampas, Ozone Park, N. A. Sutkus, Richmond Hill, N.Y., M. Yodas, Briarwood, N.Y., F. Kaupas, A. Zitkus, Brooklyn, N.Y., P. Vaičius, J. Palubinskas, A. Sliteris, G. Valentinas, Chicago, Ill., A. Gintalas, O. Gaputienė, So. Boston, Mass. C. Barkus, Kun. J. Bakanas, Worcester, Mass., S. Luinis, Somerville, Mass., W. Aglen, Phillipsburg, N.J., A. Legis, So. Orange, N.J. R. Kazler, Parkasie, Pa., C. Kronkaitis, New Haven, Conn., C. Preidis, Luther, Mich., B. Jankauskas, Hebron, Ind., V. Jakuciunas, Milwaukee, Wisc., A. Mikėnas, Omaha, Nebr., A. Dalidis, W. Hartford, Conn., V. Bačiulis, A. Alkaitis, Cleveland, Ohio, V. Blavackas, A. Kazlaukienė, M. Pajaujienė.

Po 1 dol. V. Malinauskas, Santa Barbara, Calif., J. Osuchas, Hartford, Conn., Z. Bungardas, New Britain, Conn., S. Broff, W. Hartford, Conn., M. Karpas, Waterbury, Conn., U.Kerulis, Worcester, Mass. A. Zaveskienė, Cambridge, Mass., Mass., L. Kasiulevičienė, Methuen, Mass., B. Masiokas, Seattle, Wash. M. Druktenis, Kenosha, Wisc., E. Januskienė, Wilkes Barre, Pa., H. Satinskas, Drexel Hil,l Pa., J. Batus, Jupiter Heights, Fla., A. Kalvaitis, Hallowell, Me., P. Novikas, Chicago, Ill., A. Pocius, Rockford, Ill., S. Palionis, J. Valeikienė, Cicero, Ill., J. Rekasius, C. Andriuskevicius, Detroit, Mich., A. Stotlak, No. Brunswick, N.J., A. Znotas, Kearny, N.J., V. Kalasinskas, Hillside, N.J., A. Pocius, Newark, N.J., V. Ingelevicius, U. Yanush, Brooklyn, N.Y., J. Liogis, Woodhaven, N.Y., J. Venckus, Elmhurst, N. Y. M. Zdanavičius, Middletown, N. Y., J. Gurklys, Kew Gardens, N.Y., M. Mazakauskas, Mt. Sinai, N.Y., E. Platkis, Great Neck, N.Y., P. Kaunienė, Rochester, N.Y., J. Nakutavičius, N. Massapequa, N. Y., S. Sirutis, A. Samolis, Brooklyn, N. Y. J. Gerutis, Amsterdam, N. Y., V. Dreseris, Ozone Park, N.Y. N. Gudelis, Astoria, N.Y., J. Paltarokas, Cicero, Ill., P. Miglin, Springfield, Ill., J. Dugan, W. Covina, Calif., V. Petruconis, Omaha, Nebr., A. Vasiliauskas, Columbus Ohio, P. Ulcinskas, Warehouse Pt., Conn., A. Lescinskienė. A. Barakauskas. V. Rinkevičius, Detroit, Mich., O. Kundrotienė, Worcester, Mass., V. Vaičiūnienė, Brooklyn, N. Y. — 50 ct.

Nuoširdžiai dėkoja
Tėvai Pranciškonai

Lietuviška mokykla

Hartfordo lituanistinėje mokykloje spalio 2, šeštadienį, prasidėjo lietuvių kalbos ir kitų lituanistinių dalykų pamokos. Šiais mokslo metais lituanistinėje mokykloje dirbs dr. Antanas Šerkšnas (jis yra trejetą metų ir anksčiau dirbęs) ir Stefanija Rūkienė, Sibiro tremtinė, kuri tik per praeitas Kalėdas yra atvykusi į šią šalį.

1964 metų pavasarį vyskupijai pardavus Lietuvių parapijos mokyklos namus (dabar jau baigiami nugriauti) Hartfordo lituanistinei mokyklai tenka kampininkauti. Praeitais mokslo metais lituanistinės pamokos buvo valdinėje Kinsella mokykloje. Klasės buvo geros, daug erdvės karidoriuose, tik bėda, kad sargui reikėjo mokėti po 10 dol. kas šeštadienį. Todėl tėvams susidarė daug daugiau išlaidų.

Šiais mokslo metais, klebonui leidus, pamokos bus parapijos salėje. Čia yra ne tik salė, bet ir kambariukas, tad mokytojai, vienas kitam netrukdydami, galės dirbti.

Mokinių susirinko apie 30. Yra žinių, kad ir New Britaino tėvai nori savo vaikus atsiųsti į Hartfordą. Mat, iš New Britaino išsikėlus mokytojai K. Marijošienei, ten žmonės liko be lietuvių kalbos mokytojos.

Paskutiniame tėvų susirinkime, kurį atidarė buv. komiteto pirmininkas Antanas Šliogeris, pakviesdamas susirinkimui pirmininkauti Leoną Vitėną, o sekretoriauti Aldoną Zdanienę, į naują tėvų komitetą šrinkti: Kazys Petruškevičius —pirmininku, Jonas Zdanys — vicepirmininku, Gražina Pileikienė — sekretorė, Zita Dapkienė — iždininkė, ir Leonas Vitėnas — narys.

Kelta mintis, kad šalia lituanistinių dalykų būtų dėstoma muzika bei dainavimas ir tautiniai šokiai. **J. Bernotas**

Lietuvių Fondo pagrind. kapitalo investavimas

Kadangi LF pinigai yra lietuvių visuomenės suaukoti, tad ji privalo žinoti, kur tie pinigai laikomi ir kaip jie investuojami. Ligi šol visas LF kapitalas buvo laikomas taupymo kasose, už tai LF Taryba gavo daug "pylos" šių ir praeitų metų LF narių suvažiavimuose. Daugumas narių reikalavo, kad pinigai būtų saugiai investuoti, nes laikant taupymo kasose LF kapitalo vertė krenta kasmet ir, sakykim, už 10 metų LF kapitalo vertė gali nukristi daugiau negu 25 proc., o tuo tarpu taupimo kasos temoka tik 4-4¼ dividendais proc. Tuo tarpu investavus į nekilnojimą turtą ir akcijas, kasmetiniai procentai yra daug didesni, tarp 8-15 proc. ir to kapitalo vertė kyla kasmet. Visos labdaros organizacijos ir įvairūs fondai savo pinigus investuoja saugiai, kad tuo būdu gautų didesnį pelną ir apsaugotų kapitalą nuo vertės sumažėjimo.

LF Taryba tai turėjo galvoje nuo pat pradžios ir atidžiai investavimo reikalą studijavo, pasikviesdama tam investacijų specialistus. Su investavimu neskubėjo, nes norėjo būti atsargi su visuomenės pinigais. Po kelerių metų studijų priėjo nuomonės, kad dalimis pinigus reikia investuoti. LF T-ba su investacijos komisija 1964 rugsėjo 23 nutarė laikytis šių principų investuojant LF kapitalą: investuoti į saugias akcijas (blue chips) apie 70 proc. LF kapitalo, taupimo kasose laikyti apie 20 proc. ir į nekilnojamąjį turtą investuoti apie 10 proc. LF pagrindinio kapitalo.

LF Investacijos K-jai rekomendavus LF Taryba 1965 rugpjūčio 15 vieningai nutarė, kad LF V-ba investuotų 101 tūkstantį į saugias akcijas (blue chips) per "White Weld and Co." kurios centras yra New Yorke, šitą investacijos įstaiga yra didelė, priima tik dideles pinigų sumas, kasmet savo investoriams padaro pelno apie 12-15 proc.; tad ir L. Fondas po metų turėtų gražaus pelno. LF T-ba per LF V-bą tiesiogiai kontroliuoja šitą investaciją, o "White, Weld and Co." vykdo tuoj visus LF nurodymus. Jeigu LF T-ba ir V-ba priėjo vieningos nuomonės dėl šio investavimo, galiu užtikrinti liet. visuomenę, kad tai padarėme saugiai, atsargiai ir gana pelningai. Tokius pranešimus duosime ir dažniau.

Dr. A. Razma
LF pirmininkas

Newark, N.J.

Lietuvos vyčių centro valdybos posėdis buvo spalio 2 šv. Jurgio salėje. Malda pradėjo centro pirmininkas Alexander Wesey iš Great Necko. Be to, dar buvo Johanna Jakūnas iš Chicagos, Josephine Žukas iš Great Necko, Edward Daniels iš Worcesterio, Mary Stonis iš East Orange, N.J., Kazys Sipaila — Newarko vyčių kuopos pirmininkas, garbės nariai Jonas Strainaitis iš Patersono, Ann Mitchel iš Elizabeth, Joseph Boley iš New Yorko, Frank Vaskas iš Newarko ir buvusi protokolo sekretorė Elenor Sakevich iš Bricktown, N. J., Loretta Stukas iš Newarko.

Buvo kalbama apie konstitucijos pakeitimus, kurie bus priimti kitame seime. Juozas Boley padarė pranešimą apie Šiluvos koplyčią Washingtone, Edward Daniels iš Worcesterio pranešė, kad kitų metų seimas bus rugpiūčio 25-28. Kalbėta dar įvairiais kitais reikalais. Kitas centro valdybos posėdis bus Chicagoje. Data bus paskelbta vėliau. Posėdis baigtas malda, kurią sukalbėjo pirmininkas. **F. V.**

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

KOPĖČIOMS LŪŽUS

Vasarą pas mus buvo atvažiavę žmonos pusbrolis su šeima iš Chicagos. Jie žadėjo pas mus praleisti atostogas. Aš sakiau, kad taip pat turiu atostogas ir žadu namus dažyti. Apžiūrėję senas kopečias, radome, kad jos labai nudėvėtos. Antanas (žmonos pusbrolis) patarė pirkti naujas. Aš nuėjau, apžiūrėjau visokių rūšių kopėčias ir nupirkau tas, kurias pirkti patarė Antanas. Pastatėme prie namų. Antanas sako pabandysiu, ar tokios geros, kaip mano. Kiek palipėjes, pastatė koją ant sekančio laiptuko ir nusprūdo. Krisdamas smarkiai užsigavo, ir negalėjo pats atsikelti. Nuvežėm į ligoninę. Po daugelio Rentgeno nuotraukų, paaiškėjo, kad kaulas įlūžęs ir turėjo koją į gipsą įdėti.

Dar jam pas mus būnant, nuėjau pas krautuvininką, jį atsivedžiau ir parodžiau, kad vienas laiptukas buvo prastai padarytas ir blogai pritvirtintas. Išaiškinau, kaip nelaimė įvyko. Sako, pirmą kartą jam taip pasitaikė. Jis perkas tas kopėčias daugelį metų iš to paties fabrikanto ir visi visada patenkinti. Tačiau, sako, aš pasikalbėsiu su savo draudimo kompanija. Kitą dieną paskambinęs, aiškino, kad, jei nelaimė būtų atsitikusi jo krautuvėje, jis turis draudimą, bet ta kompanija atsisako mokėti už tokį akcidentą, kuris įvyko pirkėjo namuose.

Tada nuėjome pas advokatą ir jam papasakojome visą reikali. Advokatas klausė, katras pirkome kopečias. Sakau, aš pirkau. Jei taip, sakė advokatas, tai nieko krautuvininkui nepadarysi, nes giminaitis kopečių nepirko, tad neturi jokio kontrakto su pardavėju ir tas nėra atsakingas. O dėl fabrikanto, sakau, gal jį galima atsakomybėn traukti dėl prastai padarytų kopečių. Advokatas: vargu, kopečios ne automobilis, nepavojingas daiktas, fabrikantas nebus už tai atsakingas.

Negaliu suprasti tokios situacijos, kai žmogus nukenčia dėl prastai padarytos prekės ir negali nieko patraukti atsakomybėn. Ar Tamsta galėtum pasakyti ar galima kuriuo nors būdu atgauti bent gydymo išlaidas?

Nukentėję, Massachusetts

—o—

Atsakymas

Manau, kad Tamstai kalbantis su advokatu, įvyko koks nors nesusipratimas. Massachusetts įstatymai šioje srity yra nuodugniai pasikeitę. 1958 metais Massachusetts įsigaliojo vadinamasis "Commercial Code", kurio 2 318 straipsnis kaip tik ir liečia tokius atsitikimus, kaip Tamstos. Prieš tai, kai įsigaliojo šitas statutas, reikalai mūsų valstybėje buvo kitokie.

Taip pat Tamstos atveju yra svarbus mūsų Aukščiausiojo Teismo nutarimas (decision) "Carter versus Yardley" byloje. Šis nutarimas liečia fabrikantų atsakomybę ir, jei Tamstos advokatas nutars, kad yra naudingiau Tamstos sąlygom patraukti fabrikantą, o ne krautuvininką atsakomybėn, šis nutarimas jam žymiai pasitarnaus.

DISPLAY

MOVING AND STORAGE
Two Men Van $10 Hour
No Job to Small — Flat Rate
Licensed bonded and reliable
KAY MOVERS
1190 Shakespeare Ave, Bronx N.Y.
Call 588-0723 or 992-0730

PAINTER (VETERIAN)
EXPERT
INSIDE AND OUTSIDE
All Work Guaranteed
JOE THE PAINTER
Call 427-2038

JACK CLEMENTE'S
PRO SHOP
Carry full line of Bowling Balls - trophies, bowling shirts, shoes: expert drilling while-u-wait. AMF - Manhattan - Jubilee. 297 Wyckoff Ave. Ridgewood, Qns., N.Y. EV 1-5304. Member of Pro. Bowlers Assoc.

MAKING A PARTY
MEAT PIES INC affiliated with Near East Bakery We specialize in Lamb Spinach Pies We cater to all your party needs. We serve Bklyn and N. Y. Parties & Catering that is our specialty Call 875-2295

SERVICE

Outstanding
PIANO and ACCORDION
INSTRUCTION
Given by Certified Teacher
Board of Education
Home or Studio Call
PR 2-0602

EDDIES CONTRACTORS
CARPENTRY
Ceilings Fences Electrical Work
Storm Doors Windows
and General Alterations
24 hour phone service
Call 499-7956

INTERNATIONAL
PRINTING CO.
197 E 4th STREET
EVERYTHING
FOR THE PRINTING LINE
CALL OR 3-1830

TO PLACE
YOUR AD,
CANCEL OR CHANGE
Tel. 867-3680

H. W. MALE

Lead Set-up Man production processing. Knowledge of blue prints, measuring instruments drill jig fixtures sheet metal blending, ability to operate machine shop. Machines to set-up. Salary open Benefits. Convenient to transit. U.S. Components Inc. 1320 Zeraga Avenue, Bronx N.Y. — TA 4-1600

MECHANIC
Experienced on Adding Machines
work for a large company
Good salary - steady work
Excellent conditions
Must speak English
Phone 673-9300 — Ext. 17

SOUTH PLAINFIELD
FACTORY HELP—ASSEMBLERS
Light duty work, Base pay plus weekly production bonus, English not necessary. Paid vacations, Life insurance, Hospitalization
MOLDULUME INDUSTRIES
500 Metuchen Rd., S. Plainfield, N.J.

MARINE ENGINEERS
AND
DECK OFFICERS
Immediate Jobs Available
U.S. Coast Guard License
As 3rd Assistant Engineer or
3rd Mate or higher required
Must be U.S. Citizen —
WRITE
M. S. T. S.
Brooklyn, New York 11250 or phone (212) GE 9-5400 Ext. 5122 or 5126
An Equal Opportunity Employer

SERVICE

DOC WEISS
ONE HOUR MAGIC SHOW
For Adults and Children
Churches, Lodges, Organizations
Talent Exchange
Call
586-6300 or LO 5-6435

D & F COAL CO
For the Finest of Coal
Buy Now and Save
Buck $17 Pea $18
4421 New Utrecht Ave Brooklyn
Call TR 1-8500
MR SCHWARTZ

JOHNNY'S MOVING
Local and Long Distance
Movers
Licensed and Bonded
We guarantee all our work.
Call 276-7267
For Fast Prompt Service

"VENTA"
Home Improvements
Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDZIUKAS
84-12 102nd Street
Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. VI 7-2772

LIETUVIŲ ADVOKATAI
C. A. VOKET
VOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI
VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. ŠALINS
- Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
-JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai
laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

LIUDOS MIKULSKYTĖS
Vyriškų ir moteriškų drabužių
krautuvė
Krautuvėje yra didelis įvairiausių drabužių pasirinkimas. Taip pat gaunamos visokiausios medžiagos siuntiniams į Lietuvą. Krautuvės adresas:
95-04 JAMAICA AVE., WOODHAVEN, N. Y.
Tel. 849-7240

ARTĖJANČIOMS ŠVENTĖMS
seniausia, viena iš pirmųjų siuntinių firmų Amerikoje
GLOBE PARCEL SERVICE
INC.
priims iš jūsų siuntinius, garantuodami, kad jie bus pilnumoje ir saugiai įteikti Jūsų giminėms ir artimiesiems U.S.S.R. Jūsų siuntiniai—dovanos bus įteiktos trumpiausiu laiku. SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI KASDIEN. JŪS GAUNATE ATATINKAMĄ GAVĖJO PAKVITAVIMĄ. UŽSAKYMAI PAŠTU IŠPILDOMI PER 24 VALANDAS.
Visomis šventėms dovanomis kreipkitės į mus
ir mūsų skyrius.
Vyriausia įstaiga
Globe Parcel Service, Inc.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. WA 2-0100
CENTRINE ĮSTAIGA
NEW YORKUI
220 Park Avenue South
Phone: 982-8410
Uptown
PHILADELPHIA, Pa. 19123
632 W. Girard Avenue
WAlnut 5-8878
BALTIMORE 24, Md.
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374
BOSTON South 27, Mass.
390 West Broadway
AN 8-8764
CHICAGO 32, Ill.
4102 Archer Avenue
FR 6-6399
Branch
CHICAGO 22, Ill.
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788
CLEVELAND 3, Ohio
7023 Superior Avenue
UT 1-0807
DETROIT 10, Mich.
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560
ELIZABETH, N.J.
943 Elizabeth Avenue
EL 4-7608
HAMTRAMCK 12, Mich.
11415 Jos. Campau Avenue
TO 8-7940
KANSAS CITY, Kansas
18 S. Bethany
AT 1-1757
LOS ANGELES 26, Calif.
3216 Sunset Blvd.
NO 5-9887
MIAMI 37, Florida
2755 Biscayne Blvd.
FR 9-8712
MINNEAPOLIS 14, Minn.
217 E. Hennedin
FE 2-4908
NEW BRITAIN, Conn. 06051
% N. Yazkewich
165 Hartford Avenue
OMAHA 7, Nebr.
5524 S. 32nd Street
731-8577
PITTSBURGH 22, Pa.
346 Third Avenue
GR 1-3712
ROCHESTER 21, N.Y.
683 Hudson Avenue
BA 5-5923
SAN FRANCISCO 22, Calif.
1236 Ninth Avenue
OV 1-4229
SEATTLE, Washington 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853
TRENTON, N.J.
730 Liberty Street
LY 9-9163
VINELAND, N.J., West Landes Ave.
Parish Hall — Tel. 691-8423
Atidaryta tik penktadieniais nuo 6 val. vak. iki 9 val. vak.

DARBININKAS

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916

NEW YORKO NAUJIENOS

LB Queens apylinkės valdyba maloniai kviečia narius ir svečius į susirinkimą-kavutę, kuri bus spalio 24, sekmadienį, 4 v. popiet pulk. J. Slepečio bute (3528 90 St. Jackson Heights, Queens, prie IRT Flushing lines 90 St.). Apie Lietuvą papasakos neseniai atvykęs pulk. V. Grudzinskas, rašytojas L. Žitkevičius paskaitys humoristinių eilėraščių.

Prel. J. Balkūnas spalio 12 lankėsi Washingtone, kur sukvietė lietuvių būrelį ir aptarė Šiluvos koplyčios šventinimo reikalus. Atsilankė 25 žmonės. Iš jų ir sudaryta Šiluvos Iškilmių Talka. Valdybon išrinkta pirm. A. Vasaitis, sekret. Mrs. Louis Jurkus, nariai — dr. D. Krivickas, kun. K. Pūgevičius, B. Tautvilienė, Barbara Darlis, Pranas Baltakis. Valdyba sudarys komisijas įvairiems reikalams ir pagelbės New Yorko komitetui, kuris tuo pačiu metu rengia ir lietuvių religinį kongresą.

Komitetas lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti kviečia visas organizacijas dalyvauti Lapkričio 13 New Yorke— Madison Square Garden ir eisenoje į Jungtines Tautas su savo vėliavomis. Prašoma organizacijų užregistruoti iki lapkričio 5 adresu: Aleksandras Vakselis 112-09, 95th Ave. Richmond Hill, N.Y. 11419. Nurodyti organizacijos vardą, adresą ir vėliavų skaičių.

New Yorko ir apylinkės lietuvių chorai jau gavo 1966 m. dainų šventės repertuarą. Vieną dainą iš repertuaro — J. Naujalio — Vasaros naktys— girdėsime N.Y. Operetės choro koncerte spalio 30.

Solistas Jonas Vaznelis dainuos New Yorko lietuvių vyrų choro koncerte gruodžio 5 d. Franklin K. Lane mokyklos salėje.

Dail. K. Žoromskio kūrinių paroda rengiama lapkričio 20-27 Philadelphijoje lietuvių banko patalpose. Rengia Lietuvių Bendrucmenė. Paroda atidaroma spalio 20, tęsis du savaitgalius. Atidarymo metu kalbės prof. J. Puzinas. Lapkričio 27 kalbės dail. K. Žoromskis apie M.K. Čiurlionį ir jo laikų tapybą.

Romas Kezys, žygio į Jungtines Tautas koordinatorius, spalio 17 lankėsi Montrealyje, Kanadoje. Ten buvo sukviesti du visuomenės susirinkimai, išrinktas žygio rėmėjų komitetas ir surinkta 219 dol. aukų. Iš Montrealio į lapkričio 13 manifestaciją žada atvykti apie 100 žmonių.

Jonas Rūtenis redaguoja lapkričio 13 manifestacijos leidinį, jam talkininkauja taip pat ir latviai.

Organizacijos, norinčios lapkričio 13 manifestacijoj dalyvauti su savo vėliavomis, prašomos skubiai susisiekti su A. Vakseliu, 112-09 95 Ave., Richmond Hill 19, N.Y.

DARIUS LAPINSKO kūrinių koncerte pianistė Aldona Kepalaitė ir solistė Aldona Stempužienė. Nuotr. V. Maželio.

Išdalinti paveikslai lėlių parodai paremti

Pasaulinės parodos Better Living paviljone buvo irengta vitrina, kur buvo parodyta lietuviškos lėlės, vaizduojančios kaimo vestuves. Transporto ir vitrinos įrengimo išlaidoms padengti organizuota laimėjimai. Spalio 10, sekmadienį 7 v.v. prie vitrinos ivyko bilietų traukimas. Pirmiausia 6-7 metų mergaitė Angelika (lietuvaitė, tik pavardės neišgirdom) ištraukė, kokia tvarka paveikslai leidžiami laimėjimam. Pirmoje vietoje buvo M. Žukauskienės paveikslas, antroje — A. Merker-Vitkauskaitės, trečioje — W. Witkaus.

O. Kaieckienė, garbės pirmininkė, atvažiavusi iš Washingtono, traukė pačius laimėjimus. Pirmą paveikslą — M. Žukauskienės "Trakų pilį" — laimėjo Robert Novak (lietuvis), 4633 Murdock Ave., Bronx, N.Y., antrą paveikslą — A. Merker-Vitkauskaitės — "Lietuvaitė pina kasas" — laimėjo I. Mitola, 6 Covert St., Brooklyn; trečią — W. Witkaus — Berželiai— laimėjo Miss E. Vaičiūnas, 57 Hudson Ave., Brooklyn.

Lietuviškų lėliu komiteto pirmininkė R. Budrienė su visu komitetu Better Living Center pirmininkui Art du Rivaze, atsidėkodamos už palankumą, įteikė lietuvišką kryžių. Jis buvo labai patenkintas ir apsidžiaugė, kad lietuviai buvo išstatę lėles Better Living Center.

Bilietai į lapkričio 13 manifestaciją siuntinėjami tik tiem asmenim, kurie atsiuntė atitinkama čeki. Neatsiuntusiems pinigu bilietai nebus siuntinėjami.

Angelų Karalienės parapijos vakare, kuris bus ši sekmadienį, spalio 24, Maspetho lietuvių parapijos salėje, programa pradedama 5 val. vakare. Atvažiuoja iš Elizabetho choras vedamas muziko Mamaičio. Po programos bus šokiai.

Tėv. Kornelijus Bučmys, O. F.M., iš Toronto, atvyko dirbti Darbininko redakcijoje

Kazys Obelėnas buvo smarkiai susirgęs. Jam padaryta skubi operacija Peekskill, N.Y., ligoninėje. Dabar jau taisosi, bet bus reikalingas gana ilgo gydymo.

A. a. fotografo Vyto Valaičio nuotraukų yra išstatyta fotografijos parodoje — Profiles of Poverty. Paroda vyksta Pan American pastato pirmam aukšte — lobby, 200 Park Ave., įėjimas iš 45th St.

KOMITETAS LIETUVIŠKOM LĖLĖM išlaikyti pasaulinėje parodoje. Iš k. į d. M. Shalins, J. Kovrak, H. Kulber, A. Paukštis, V. Bernard, K. Genevich, M. Zukauskas, A. Zounis, B. Oniunas, O. Kajeckas, A. Petrash, A. Merker, H. Venis, H. Joeger, F. MacLeod (ash., D. C.), A. Savicunas, H. Pavilonis (Wash., D. C.), M. Virbickas. Pirmoje eilėje: B. Spudis, H. Mickalski, L. Paulik, A. Binkins. Nuotraukoje nėra: O. Brady, I. Misunas, I. Sandanavičiūtės, L. Stukas, S. Wilworth. Nuotr. C. Binkins.

BOSTONO MENININKAI LAISVĖS VARPO KONCERTE

Laisvės Varpas — Bostono ir apylinkių lietuvių radijo valandėlė kasmet ruošia savo koncertą, kad sutelktų reikalingą lėšų savo išsilaikymui. Paprastai kviečiama kas nors iš kitų miestų. Šiemet Petras Višinis, valandėlės vedėjas suruošė koncertą iš Bostono menininkų.

Spalių 10 Lietuvių Piliečių Draugijos didžioje salėje koncerto programą atliko šauniai Daiva Mongirdaitė, St. Liepas ir Benediktas Povilavičius. Programa buvo padalinta į dvi dalis, ir kiekvienas solistas rodėsi scenoje po du kartus. Tai sudaro bereikalingo vaikščiojimo. Bet tai priklausė ne nuo solistų, o nuo rengėjų. Kiekvienas galėjo pasirodyti scenoje vieną kartą ir atlikti savo dalį. Būtų pasiekta didesnio susikaupimo. Atpasakosiu savo įspūdžius apie kiekvieną solistą, lyg būčiau klaususi išeinant vieną kartą.

Stasys Liepas yra buvęs Vilniaus operos solistas, visiem gerai pažįstamas ir girdėtas dainininkas, baritonas. Šiam koncerte jis išpildė: Nuplasnok (J. Tallat-Kelpšos), Kalinys (A. Grečaninovo), Funiculi Fanicula (Luigi Denza), Tų mergelių dainavimas (A. Kačanausko), Demono arija (Rubinšteino- Renato arija (Verdi) ir duetus —Juliaus Gaidelio ištrauką iš kantatos "Lietuva" ir "Duck man ranką, gražucle" (W.A. Mozarto). Dainininkas išpildė savo programą su dideliu įsijautimu, pilnas entuziazmo; jo dainos buvo kupinos jausmo, gi linksmosios nuteikė ir klausytojus linksmai.

Daiva Mongirdaitė, baigusi Naujosios Anglijos konservatoriją Bostone, šiame koncerte išpildė: Mano rūtos (J. Gaubo), Ištykes rudenėli (Br. Budriūno), Rods parpulčiau (A. Vanagaičio), Jei tai slaptinga (G. Verdi), Norėčiau mirt (F. P. Tosti), Lopšinė (Mozarto), du minėtus duetus su St. Liepu ir vieną su B. Povilavičium —iš Šimkaus "Čigonai". Daiva Mongirdaitė turi malonų balsą, labai gerą dikciją. Jos visuomet yra malonu klausytis. Ir šį kartą klausytojai nesigailėjo jai katučių.

Benediktas Povilavičius, mokęsis dainavimo Anglijoje, turi galingą didelį balsą, bosą, taip pat yra pažįstamas bostoniškiams. Jis išpildė: Kas bernelio sumislyta (Br. Budriūno), O pažvelki (Aleksio), Tušti pakiktieji namai (Jul. Štarkos), arija iš operos "Lakme" (Delibes), Piligirmo daina (Čaikovskio), Kai karalius jojo karan (Koneman) ir duetą su D. Mongirdaite. Klausytojai mielai klausėsi dainininko atliktų veikalų. Išpildymas buvo labai kruopščiai paruoštas ir iš širdies atliktas, kas ir traukė klausytojų dėmesį.

Koncertas paliko labai gero įspūdžio. Klausytojai buvo labai patenkinti. Bostono menininkus, be to, turėjo progos išgirsti inžinieriai, atvykę ir iš kitų miestų savo suvažiavimui ir ši koncertą pagerbę savo atsilankymu. Laisvės Varpui linkime sėkmės ir toliau organizuoti panašius koncertus.

Mongirdaitei ir Liepai akompanavo Jul. Gaidelis, Povilavičiui — jo nuolatinė akompanatorė Edna Nitkin. Abudu jie buvo geri. **Elena Vasyliūnienė**

LAISVĖS VARPO koncerte. Iš k. į d. komp. Julius Gaidelis, komp. Edna Nitkin, Daiva Mongirdaitė ir Stasys Liepas. Nuotraukos P. Plikšnio.

Kanados lietuvių dailininkų paroda

Lapkričio 18, 19 ir 20 Lietuvių Atletų Klube, 1332 Halsey St. Brooklyn, N.Y. bus dailininkų Romualdo Bukausko ir Vytauto Remeikos meno paroda. Parodos atidarymas penktadienį, lapkričio 19 d., 8 v. v. Paskaitą skaitys dr. Henrikas Nagys iš Montrealio: "Keletas kontroversinių minčių apie meną".

Angelų Karalienės parapijos Amžinčio Rožančiaus Draugija spalio 24 d. 8 val. ryto užprašė giedotas mišias už savo narius. Po to bus kavutė ir naujos valdybos rinkimai. Kviečiamos narės ir tos, kurios norėtų tai draugijai priklausyti.

Lietuvis tarptautinėje dailės parodoje

Dailės meno paroda, susidedanti iš daugiau kaip šimto paveikslų ir skulptūrų, atstovaujant maždaug tokį pat skaičių menininkų iš įvairių kraštų, kuri sutraukė šimtus žiūrovų Monte Carlo rūmuose pereitą vasarą, dabar vyksta New Yorke. Šią tarpkontinentalinę meno parodą galima apžiūrėti 270 Park Avenue, Union Carbide pastate. Paroda užtruks iki lapkričio 1. Iš New Yorko gastroliuos po Šiaurės Ameriką, kol galiausiai persikels į Europą.

Montreališkio Alfredo B. Pusarausko pastangomis buvo patiekta, kad tarp daugelio tautų menininkų, dalyvaujančių šioje parodoje, būtų atstovaujama ir pirmą kartą Kanada. Kanados atstovu yra dailininkas Romualdas Bukauskas iš Montrealio, jis yra vienintelis lietuvis, dalyvaująs šioje pasaulinio masto

FILATELISTAI!

Siunčiame Lietuvos pašto ženklus Jūsų pasirinkimui. Rašyti: Baltic Stamps, P. O. Box 127, Toronto, 19, Ont., Canada.

— **Daug sutaupysi** pirkdamas televiziją, Tape Recorder, Cash Register'ius, skaičiavimo, čekiam rašyti mašinas, rašomas mašinėles visomis kalbomis, patefonus, fonografas. Geriausios firmos: Zenith, Grundig, Telefunken, Blaupunkt, Buroughs, Olympia, Royal ir kt. Teisingas informacijas, katalogus, pačią prekę ir jos pataisymą gausite į namus. Rašykite J. L. Giedraitis 10 Barry Drive, E. Northport, N.Y. 11731.

BOSTONO ŽINIOS

Lietuvos vyčių Algirdo 17-ta kuopa (So. Bostone) išsirinko naują aldybą: pirm. Jerome Venis, vicepirm. Frank Grigas ir Lieginas Švelnis, protokolų sekr. Frances Sumski, finansų sekr. Brenda Statsky, iždin. Dona Grigas, maršalas Leo Rudžiūnas, patikėtiniai —Ann Klepenis ir Frank Sabiski, kultūros reikalam komitetą sudaro Albina Rudžiūnas, dvasios vadas kun. Albinas F. Janiūnas ir Vyties korespond. Albertas Jaritis. Šiame susirinkime vyčiai nutarė aktyviai dalyvauti žygyje į Jungtines Tautas lapkričio 13 o taip pat surinko tam reikalui ir pinigų, kuriuos įteiks per Juozą Kapočių.

Inž. Česlovas ir Irena Mickūnai įstojo Lietuvių Fondan nariu, įmokėdami šimtą dolerių.

Lituanistinės mokyklos tėvų komitetą sudaro pirm. Juozas Rasys, sekr. Ed. Cibas., iždi. E. Bichnevičius ir nariai: Jonas Grinkus, dr. St. Jasaitis.

East New York išnuomojamas, baldais apstatytas, kambarys. Galima naudotis virtuve. Tel. AP 7-5377.

SOLISTAS BENEDIKTAS POVILAVIČIUS dainuoja Laisvės Varpo koncerte.

JAUNIMO VAKARAS

ŠOKIAI SU ORKESTRU IR UŽKANDŽIAI

spalio 23, šeštadienį

7:30 val. vak.

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE

No. 5th Street, Brooklyn, N. Y.

—— Įėjimas $1.25 ——

Ruošia . . . . *N. Y. Moksleiviai Ateitininkai*

SVEČIŲ dalis Laisvės Varpo koncerte. Nuotr. P. Plikšnio

NEW YORKO OPERETĖS CHORO

METINIS KONCERTAS

įvyksta

spalio 30, šeštadienį

7 val. vak.

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE

Chorui vadovauja VYTAUTAS STROLIA

Programoje dalyvauja:

solistė DAIVA MONGIRDAITĖ iš Bostono

aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS

akomponuoja ALDONA KEPALAITĖ

Šokiams groja R. BUTRIMO orkestras

Veiks bufetas su užkandžiais

Įėjimo auka 2 dol. Moksleiviams — 1 dol.